

ลักษณะ และ ธรรมชาติของการฟ้อง

มีนักวิจารณ์หลายท่านต้องพูดถึงลักษณะและธรรมชาติของการฟ้อง ทั้งในแง่ปฏิฐานและ
แง่ปฏิเสธ ความพยายามอย่างนั้นเป็นสิ่งที่ดี และจะช่วยทำให้เราเข้าใจถึงการกระทำที่ผิดอย่าง
ชัดแจ้ง แต่ก็ยังมีปัญหาว่า ความคิดของท่านทั้งหลายนั้นสามารถจะประนีประนอมกันได้หรือไม่ โดยที่
ผู้พยายามแสดงลักษณะดังกล่าวมีบรรทัดฐานที่ต่างกัน เช่น โรเบิร์ต ที. ฮอลล์ (Robert T.
Hall) มีความคิดเห็นในเรื่องนี้ว่า ลักษณะที่สำคัญของการฟ้องมีเพียง 2 อย่าง คือ การกระทำ
ที่ผิดกฎหมาย กับ การอ้างเหตุผลทางศีลธรรม ถ้านิยามการฟ้องเป็นเพียงการกระทำ 2 อย่าง
เช่นนั้นก็อาจจะตัดความคิดแบบอื่นๆออกไป กล่าวคือ ถ้ามีบางคนถือว่าความรุนแรงในบางกรณีชอบ
ธรรม การกระทำเช่นนั้นก็ไม่จัดเป็นการฟ้องได้เลย ถึงอย่างไรก็ตาม นักวิจารณ์ต่างก็เห็นพ้องต้อง
กันว่า การฟ้องต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อความเข้าใจถึงลักษณะและธรรมชาติของการ
ฟ้อง จึงขอให้ความคิดเห็นของนักวิจารณ์หลายท่านมาแสดงทั้งในแง่ปฏิฐานและแง่ปฏิเสธ ตาม
ใจแนงอันๆ

ก. การฟ้องในแง่ปฏิฐาน

1. การฟ้อง คือ การกระทำที่ผิดกฎหมาย หรือ ละเมิดกฎหมายโดยจงใจ

เมื่อมีกฎหมายที่ไม่ชอบธรรมหรือผิดศีลธรรมเกิดขึ้น ผู้ฟ้องจะรวมกลุ่มกันเพื่อต่อต้าน
หรือลบกลางกฎหมายฉบับนั้น การรวมกลุ่มเพื่อไม่เชื่อฟังกฎหมาย มี 2 กรณีต่างกันคือ เมื่อกฎหมาย
บัญญัติเป็นข้อกำหนด พวกเขอาจทำในสิ่งที่กฎหมายห้าม และอีกกรณีหนึ่งคือ เมื่อกฎหมายสั่งให้ทำ พวก
เขาก็กลับไม่ทำตาม การฟ้องอาจทำได้ทั้งสองกรณี การขัดขืนหรือไม่เชื่อฟังกฎหมายเป็นเพราะ
หากเขาได้วินิจฉัยแล้วว่า กฎหมายที่ห้ามและสั่งให้ทำเป็นกฎหมายที่ไม่ยุติธรรม เช่น กฎหมายที่ขัด
ต่อคำสอนทางศาสนา หรือ เป็นกฎหมายกดขี่, บันทอนเสรีภาพของปัจเจกชนในสังคมนั้นๆ ดังนั้น

การกระทำเช่นนั้นจึงเป็นการกระทำผิดกฎหมาย และการกระทำของพวกเขาแม้ยังเป็นการจงใจทำอีกด้วย นักวิจารณ์หลายคนเห็นด้วยในแง่ นี้ แต่ยังมีความคิดเห็นที่ต่างกันในด้านรายละเอียด เพื่อเข้าใจความคิดของนักวิจารณ์ในเรื่องนี้ จึงขอนำคำพูดต่างๆที่พวกเขาได้แสดงไว้ ดังนี้ ความคิดของ ฮิวโก เอ. เบดอว์ (Hugo A. Bedau) เห็นว่า " ผู้ต่อต้านคือผู้ที่ทำผิดกฎหมาย ซึ่งหมายความว่า พวกเขาต้องละเมิดกฎหมายของรัฐ (Positive Laws) บางฉบับ โดยมีเหตุผลว่า กฎหมาย, นโยบาย หรือมติของรัฐบาลบางอย่างมีข้อที่น่าสงสัย " ¹ อีกท่านหนึ่ง คือ คาร์ล โคเฮน (Carl Cohen) มีความคิดว่า " การต่อต้านคือการขัดขืนกฎหมาย...ถ้าไม่มีการขัดขืนกฎหมายก็ไม่เรียกผู้ขัดขืน การขัดขืนกฎหมายของรัฐบางฉบับ จึงเป็นลักษณะสากลและจำเป็นของการกระทำนี้ " ² และอีกท่านหนึ่งคือ ซิดนีย์ ฮุก (Sidney Hook) ได้ให้ความหมายอีกแง่หนึ่งว่า

การกระทำที่จะเรียกว่า การต่อต้านคือเมื่อ ผู้ที่ห้ามเจตนาจะขัดขืนกฎหมายที่ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันนิติบัญญัติ กับคณะลูกขุนของรัฐ เช่น กฎหมายภาษีรายได้, กฎหมายเกณฑ์ทหาร, กฎหมายห้ามการแยกผิวทางการศึกษา และห้ามแบ่งแยกการส่งเคราะห์ลูกจ้าง และการต่อต้านสังคมแบบผิดกฎหมายอันอื่นที่ต่อต้านกฎหมายท้องถิ่นและรัฐ โดยที่กฎหมายเหล่านั้นไม่ใช่คอกฎหมายรัฐธรรมูญ ³

แม้ทั้งสามท่านจะมีความคิดต่างกัน แต่เห็นพ้องกันอยู่ข้อหนึ่ง คือ การต่อต้านต้องเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย และการต่อต้านไม่ใช่วิธีการต่อสู้ทางศาล หรือผ่านทางสภาผู้แทนราษฎร และได้

¹ Hugo A. Bedau, " On Civil Disobedience, " Journal of Philosophy 58 (October 1961) : 653-654.

² Carl Cohen, Civil Disobedience (New York : Columbia University Press, 1971), p.4.

³ Sidney Hook, " Social Protest And Civil Disobedience, " in Political And Social Philosophy, eds. J. Charles King And James A. McGilvray. (New York : McGraw-Hill Book Co., 1973), p. 474.

บ่งชี้ถึงความคิดเห็นสัมพันธ์กันในเรื่องนี้ไว้ดังนี้

การถือแหง หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ละเมิดกฎหมาย, นโยบายน หรือชนบประเพณี โดยอ้างว่า สิ่งเหล่านั้นไม่ยุติธรรม การละเมิดถือเป็นการต่อต้านอย่างเปิดเผย โดยไม่ใช้วิธีการต่อสู้ทางศาล หรือผ่านทางสภายแทนราษฎร¹

ถ้าจะตีความหมายของความคิดเห็นนี้จะหมายถึง การกระทำที่ตรงการลบตางกฎหมาย และไม่ว่าความผิดทางแหงกฎหมายกำหนด เมื่อเป็นเช่นนั้น ผู้ถือแหงจะเรียกว่าเป็นผู้ไม่เคารพกติกาทตั้งไว้เพื่อประโยชน์ส่วนรวม และการกระทำเช่นนี้จะไม่ถูกต้อง หรือไม่ชอบธรรมด้วยกฎหมาย

2. การถือแหง คือ การกระทำเพื่อส่วนรวมอย่างเปิดเผย

การถือแหงต้องเป็นการกระทำต่อหน้าประชาชน ที่เป็นเงื่อนไขเพราะ ผู้ถือแหงต้องการที่จะแสดงตัวว่าเป็นผู้รับใช้สังคมที่เขาอาศัยอยู่ ผู้ที่แสดงความคิดเห็นในเรื่องนี้ คือ การ์ด โกลเซน และเขาได้เหตุผลในเรื่องนี้ว่า

ในการมุ่งลบตางกฎหมาย ผู้ต่อต้านเชื่อว่า พวกเขาทำไปเพื่อรับใช้สังคม ไม่ใช่เพื่อเสริมสร้างผลประโยชน์ส่วนตัว พวกเขามุ่งแก้ไขสิ่งที่ไม่ยุติธรรมอย่างร้ายแรงในสังคม การแก้ไขขั้นสุดท้ายจะโตมาโดยการกระทำของปวงชน (Civic Action) ซึ่งเป็นการร่วมมือกันของชุมชน... การกระทำของพวกเขาจะไม่มีผล เมื่อไม่ทำโดยเปิดเผยและต่อหน้าประชาชน²

ส่วนความคิดเห็นของ เบอด้วี เห็นว่า กฎหมายนั้นก็เป็นสิ่งจำเป็นที่รัฐต้องรู้ถึงการกระทำของพวกเขา ถ้าหากต้องการให้รัฐบาลเปลี่ยนแปลงนโยบายนั้น... ดังนั้น พวกเขาจึงต้องแสดงการกระทำบางอย่าง ที่คิดว่าสังคม

¹ จรูญ สุภาพ, สารานุกรมรัฐศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2518), หน้า 127.

² Cohen, Civil Disobedience, p.16.

จะนำไปพิจารณา และสังคมต้องสนใจการกระทำของพวกเขาด้วย ¹

ส่วนความคิดของ มาร์ติน ลูเธอร์ คิงส์ (Martin Luther King) ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในการสนับสนุนทฤษฎีกฎธรรมชาตินี้ในเรื่องการค้ำประกัน ได้ให้ความเห็นในเรื่องนี้ว่า ในการค้ำประกัน ผู้ที่จะเมตตากฎหมายที่ไม่ยุติธรรม จะต้องทำอย่างเปิดเผย และด้วยความนุ่มนวล (Openly and Lovingly) ²

ถ้าหากลักษณะนี้เป็นสิ่งจำเป็น หรือเป็นเงื่อนไขในการตัดสินว่าการกระทำใด ก็คือการค้ำประกัน ก็อาจจะมีการกระทำอื่นที่จัดเข้าในลักษณะนี้ได้เช่นกัน เช่น การปฏิวัติ, การจลาจล เป็นต้น การกระทำสองอย่างนี้มักเป็นการกระทำที่อาจผลประโยชน์ของกันส่วนน้อย และต้องการกระทำต่อหน้าประชาชน และโดยเปิดเผย เพราะถ้าไม่ทำอย่างนั้น การกระทำของพวกเขาจะไม่เป็นที่ยอมรับของกันส่วนน้อย แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีคนบางคนที่อาจว่า การค้ำประกันเป็นการกระทำที่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะคือการปฏิวัติ ซึ่งเรื่องดังกล่าวจะขอนำไปพูดในแง่ปฏิเสธ แต่ยังมีข้อที่น่าสังเกตอีกอย่างหนึ่งที่ว่า การค้ำประกันต้องเป็นการกระทำที่เปิดเผยอย่างเดียวหรือ ถ้าอย่างนั้น การกระทำที่ปกปิดไม่จัดเป็นการค้ำประกันได้เลย สมมุติว่า นาย ก ต่อด่านกฎหมายโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อลบล้างกฎหมายฉบับหนึ่งที่เขาเห็นว่าไม่ยุติธรรม และเขาไม่มีผู้ใดมาสนับสนุน ถ้าเขาทำการต่อต้านอย่างเปิดเผย เขาต้องถูกลงโทษ เพราะเป็นการขัดต่อกฎหมาย เมื่อเป็นเช่นนั้น นาย ก จึงต้องต่อต้านแบบปกปิด ฉะนั้น การกระทำของนาย ก จะเรียกว่าการค้ำประกันหรือไม่ ด้วยคตินิยมลักษณะนี้เพียงข้างเดียว ก็ต้องตัดกรณีของนาย ก ออกไป คือ การกระทำของนาย ก ไม่ใช่การค้ำประกัน และต้องตัดกรณีของพวกทาส

¹ Bedau, " On Civil Disobedience," p.656.

² Burton M. Leiser, " Civil Disobedience," in Liberty, Justice, And Moral, 2d ed. (New York : Macmillan Publishing Co., 1979), p.350.

ที่อยู่ในอเมริกา" ที่ไคยชาวมลบทหนีไปสู่ดินแดนใหม่ ที่กฎหมายอเมริกาคลุมไม่ถึง คือประเทศ แคนนาดา และต้องตัดทอนขบวนการทางรถไฟใต้ดิน ที่ปฏิบัติการอยู่ในแคนาดาเห็นออกไป พวกนี้ใหม่ปฏิบัติการเพื่อต้องการไม้ใหม่ทาส และพวกเขาทำสำเร็จมากที่สุด คือ " ในดินแดนภาค ตะวันตกเฉียงเหนือ เฉพาะในโอไฮโอริ้วเดียว มีทาสหลบหนีไม่น้อยกว่า 40,000 คน ได้รับความช่วยเหลือไปสู่เสรีภาพในระหว่าง ค.ศ. 1830 ถึง 1860 " ¹ และบางคนเรียกพวกนี้ว่าเป็นพวก ค้อแพง เมื่อเป็นอย่างนี้ ถ้าเราจะนิยามว่า การค้อแพง คือการกระทำที่เปิดเผยและปกปิด การนิยาม ลักษณะนี้จะต้องคลุมไปถึงการกระทำที่เป็นอาชญากรรม เพราะอาชญากรรมเป็นการกระทำที่ไม่ต้องการให้บุคคลรู้ถึงการกระทำของพวกเขา และทำเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว อย่างไรก็ตาม การค้อแพง แม้จะเข้าแบบปกปิดหรือเปิดเผย การกระทำของพวกเขาทำไปเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม ดังนั้น การค้อแพงถ้าเป็นแบบปกปิดก็จะมีปัญหา เพราะผู้วิจารณ์หลายท่านไม่เห็นด้วย ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้นแล้ว ก็จะนำไปสู่ความไม่ชอบธรรม และพวกเขาเห็นว่า การกระทำที่ปกปิดเป็นการกระทำแบบลึกลับ และการกระทำแบบลึกลับนั้นไม่เจตนาที่ติดต่อส่วนรวม ปัญหาในเรื่องนี้ ถ้าจะพูดไปแล้วก็ยังไม่สามารถ จะชี้แจงการค้อแพงได้ชัดเจนและเพียงพอ นั่นคือการค้อแพงควรเป็นการเปิดเผย หรือ ปกปิด อย่างไรก็ตาม การค้อแพงต้องเข้าใจว่าเป็นแบบเปิดเผยเท่านั้น

3. การค้อแพง คือ การกระทำที่เกิดจากมโนธรรม

มีบางคนเห็นว่า การค้อแพง คือ การกระทำที่เกิดจากมโนธรรมของบุคคล แต่บางท่านจะเห็นขัดแย้งในเรื่องนี้ว่า การกระทำที่เกิดจากมโนธรรมของบุคคลจะนำมาอาจตัดสินการกระทำหนึ่งไม่ได้ เพราะมโนธรรมเป็นเรื่องส่วนบุคคล และไม่ใช่การตัดสินที่แน่นอนว่า มโนธรรมของใครดี

¹ประวัติศาสตร์อเมริกาโดยสังเขป, หน้า 84.

ที่สุด หรือ ไร้เหตุผลใดตัดสินได้ว่า มโนธรรมของใครถูกที่สุด แต่มีผู้วิจารณ์ในเรื่องนี้เห็นว่า การถือแพ่ง
 ต้องมีมโนธรรมมาเกี่ยวข้อง โคอห์นไทยก็อ้างอย่างคลุมเครือว่า เหลือหาสทางโตของอเมริกาซึ่งอาจอ้างว่า
 การกระทำของพวกเขาเหล่านั้นเกิดจากความสับสนในมโนธรรม และยังแสดงต่อไปอีกว่า เมื่อใดก็ตาม
 ที่รัฐผู้ถูกข่มขู่บางฉบับมาเป็นเวลานานแล้ว หรือออกนโยบายที่ไม่ยุติธรรมต่อคนกลุ่มน้อยทางกลุ่ม เป็น
 ไปใดก็ตามคนกลุ่มนี้จะละเมิด หรือไม่เชื่อฟังกฎหมายที่กดขี่ และการกระทำเช่นนี้เขาจะมีลักษณะปกปิด หรือ
 หลบหลีกการจับกุมและถูกลงโทษก็ตาม ก็ถือว่าเป็นการถือแพ่ง และโคอห์นก็มีความคิดเห็นต่อไปอีกว่า
 ความเชื่อทางศาสนาและศีลธรรมของมนุษย์ นั้นจะนำไปตัดสินการกระทำไม่ได้ แต่ไม่ได้นิยามความว่า การ
 กระทำใดที่เกิดจากมโนธรรมไม่มี และมีมโนธรรมก็เป็นเงื่อนไขจำเป็นของศีลธรรม เขาจึงให้เหตุผลว่า
 การกระทำที่พวกเขาถือว่ามีผิด ไม่ใช่เป็นเงื่อนไขเพียงพอต่อการกระทำทางศีลธรรมที่ส่งส่งแต่
 เป็นเงื่อนไขที่จำเป็นต่อความเชื่อศรัทธาทางศีลธรรม การที่พวกเขาเชื่อว่ามีผิดแล้วไม่ทำ ก็คือ การไม่
 จริงใจต่อตัวเอง, ไม่ศรัทธาต่อศีลธรรม และเป็นคนนอกกฎตัวเอง ฉะนั้น มโนธรรมจึงเป็น
 ศักยภาพที่ส่งส่งทางศีลธรรม¹

ส่วนเบอดัมมีความคิดเห็นในเรื่องนี้ว่า " การกระทำที่เกิดจากมโนธรรมทุกอย่าง ใ้ชื่อว่า
 จะชอบธรรมเสมอไป " ² และ " ข้าพเจ้าขอสรุปใจแต่เพียงว่า การอ้างความเชื่อทางศีลธรรม
 จะตัดสินการถือแพ่งไม่ได้ทุกสถานการณ์ " ³

กล่าวโดยสรุป การถือแพ่งอาจเกิดจากมโนธรรมที่เป็นความเชื่อทางศีลธรรมได้ แต่การถือแพ่ง
 จะชอบธรรมหรือไม่ชอบธรรม จะเอามโนธรรมตัดสินทุกสถานการณ์ไม่ได้

¹ Cohen, Civil Disobedience, pp.21-22.
² Bedau, " On Civil Disobedience," p.660.
³ Ibid., p.661.

ข. การต่อต้านในแง่ปฏิวัติ

1. การต่อต้านไม่ใช่การจลาจล (Rebellion or Riot)

มีชาวหนึ่งหมื่นสามใจไปทั่วโลก หลังจากการตายของนาย บ็อบบี้ แซนคส์ ซึ่งเป็นสมาชิกของกองโจรกองทัพสาธารณรัฐไอริส (ไอ.อาร์.เอ) โศกอาทิตยประท้วงให้มีสถานภาพเป็นนักโทษการเมือง แตนายกรัฐมนตรีอังกฤษ (นาง มาร์กาเรต แทตเชอร์) ปฏิเสธในเรื่องนี้ ทำให้เกิดการจลาจลหนักในไอร์แลนด์เหนือ โดยเฉพาะในเมืองเบลฟาสต์ได้มีการขว้างระเบิดเข้าใส่ตำรวจและทหารอังกฤษ ที่กรุงดับลิน เมืองหลวงของสาธารณรัฐไอร์แลนด์ และได้มีผู้เดินขบวนอย่างสงบเพื่อสนับสนุนวีรกรรมของนายแซนคส์ และทหารกองโจร ไอ.อาร์.เอ โศกอาทิตยประท้วงต่อนอกจากนี้ยังทวีความรุนแรงไปเผารถยนต์หลายคัน และทิ้งหินารานของร้านค้าหลายแห่งในบริเวณย่านการค้า และที่หนักที่สุด ได้มีมือมืดส่งระเบิดจหนมายถึงเจ้าฟ้าชายชาร์ลส์ กับนางมาร์กาเรต และเกิดการเมืองอาวูโสอีก 2 ทาน การจลาจลเมื่อพูดไปแล้วมีองค์ประกอบหลายอย่าง ซึ่งอย่างน้อยต้องมีการใช้ความรุนแรง เช่น การต่อสู้ด้วยอาวุธ, ทำลายทรัพย์สินของบุคคลอื่น และ โศกเนมมีความเห็นในเรื่องการจลาจลว่า " การจลาจล คือ ทางหนึ่งที่ใช้ความรุนแรง, ทำลายทรัพย์สิน และไร้เหตุผล " ¹ และเขาได้แยกให้เห็นข้อแตกต่างระหว่างการต่อต้าน กับ การจลาจลไว้ 2 ประการ ดังนี้ ²

1) การต่อต้านไม่เหมือนการจลาจล คือ การต่อต้านเป็นการไม่ใช้ความรุนแรง หรือการทำลายทรัพย์สิน และหลีกเลี่ยงการใช้กำลังทางร่างกาย หรือไม่ทำลายทรัพย์สินในที่ๆจะเป็นไปได้ ความไม่รุนแรงนี้ถือเป็นหลักการสำคัญ การใช้ความรุนแรงอย่างแพร่หลาย เป็นสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ และไม่สอดคล้องกับภคตฤทธ และจุดหมายในการต่อต้าน

¹ Cohen, Civil Disobedience, p.48.

² Ibid., p.49.

2) การถือแพ่งไม่เหมือนกับการจลาจล คือ การถือแพ่งใช้กลยุทธ์ที่เต็มไปด้วยเหตุผล, มีการเลือกเห็น และดำเนินไปด้วยสติปัญญา นอกจากนี้ การถือแพ่งยังเต็มไปด้วยความคิด, จงใจ และระมัดระวังในเรื่องการเรียกร้องเพื่อส่วนตัว ผู้ถือแพ่งต้องการผลตามกฎหมาย แต่ไม่ใช่จะไม่คำนึงถึงกฎหมาย และการกระทำนี้ยังต้องทำด้วยความสุจริต, เข้มแข็ง และไม่ใช้อารมณ์บาบิ่น หรือระบายความโกรธออกมาเหมือนคนตาบอด ด้วยความเข้มแข็ง, สุจริต และเคารพในอำนาจรัฐ การถือแพ่งจึงต่างจากการจลาจล

ตามทัศนะของโคเซ็น การถือแพ่งต้องประกอบด้วยหลักการ 2 อย่าง ดังนี้ คือ

(ก) ต้องไม่ใช่ความรุนแรง

(ข) ต้องใช้เหตุผล, มีความสุจริต, เข้มแข็ง และเคารพต่ออำนาจของรัฐ หรือหลักแห่งกฎหมาย

อีกทันทันทีความเห็นพ้องกับโคเซ็น คือ เบอคว์ ท่านมีความเห็นว่า ผู้ที่ไม่เห็นพ้องกับกฎหมาย ที่ต่อต้านรัฐบาลโดยจงใจจะทำลายทรัพย์สิน, ทำร้ายต่อชีวิตและร่างกาย ชุ่ยงใหม่การจลาจล (เช่น การก่อวินาศกรรม, การตอบสังหาร, การต่อสู้กันบนท้องถนน) พวกนี้ไม่ใช่พวกถือแพ่ง¹ และ พวกถือแพ่งคือ ผู้ทำผิดกฎหมาย, ทำเพื่อส่วนรวม, ไม่ใช่ความรุนแรง และมีในธรรมที่มีเจตนาจะละเมิดกฎหมาย, นโยบาย หรือมติของรัฐบาลของพวกเขา²

นอกจากความคิดของ 2 ท่านนี้ มีนักการเมืองอีกหลายท่านต่างเห็นว่า การถือแพ่งต้องไม่ใช่ความรุนแรง เช่น มาร์ติน ลูเธอร์ คิงส์ และคานธี คิงส์ให้เหตุผลในการรับรางวัลโนเบล ปี ค.ศ. 1964. ว่า " พวกเรายอมรับวิถีทางที่ไม่ใช่ความรุนแรง เพราะจุดมุ่งหมายของพวกเราคือ สังคมที่มีสันติภาพในตัวเอง " ³

¹Bedau, " On Civil Disobedience," p.656.

²Ibid., p.661.

³Leiser, " Civil Disobedience," p.368.

ถ้าเราเอาความรุนแรงมาเป็นตัวแบ่งการถือแพ่งกับการจลาจลยังเป็นปัญหา เพราะ
 กานธีเห็นว่า การถือแพ่งยังต่างจากสัตยาเคราะห์ และท่านชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างสอง
 อย่างนี้ใน " สัตยาเคราะห์ในอัฟริกาใต้ " โดยแบ่งข้อแตกต่างไว้ 5 ประการ คือ ¹

1) ถ้าคนเชื่อว่าตนเองอ่อนแอและไม่มีสมรรถภาพ การถือแพ่งไม่อาจทำให้เข้มแข็ง
 ส่วนการปฏิบัติสัตยาเคราะห์เชื่อว่าตนเองเข้มแข็ง ความถึกแค้นหลังทำให้คนเราเข้มแข็ง และ
 การมีพลังมากกว่าเดิมทำให้สัตยาเคราะห์มีผลมากขึ้นและไม่หายแพ

2) ในการถือแพ่งไม่มีขอบเขตของความรัก แต่ในสัตยาเคราะห์ไม่มีขอบเขตแห่งความ
 เกลียดชัง

3) ในการถือแพ่งไม่มีขอบเขตการใช้อาวุธ แต่ในสัตยาเคราะห์การใช้กำลังเป็นสิ่งต้อง
 ห้าม แม้แต่ในกรณีจำเป็น การใช้กำลังรุนแรงเป็นสิ่งที่ต้องหลีกเลี่ยงสำหรับสัตยาเคราะห์ แต่
 อาจไม่จำเป็นสำหรับการถือแพ่ง

4) สัตยาเคราะห์อาจใช้สำหรับคนที่อยู่ไกล และคนที่เรารักที่สุด แต่การถือแพ่งไม่อาจ
 ทำเช่นนั้นได้

5) การถือแพ่งมักมีความคิดในการก่อความลำบากแก่บุคคลอื่น แต่สัตยาเคราะห์ไม่มี
 ความคิดในการทำร้ายฝ่ายตรงข้าม

เมื่อพิจารณาข้อแตกต่างของการถือแพ่งกับสัตยาเคราะห์แล้วจะพบว่า การถือแพ่งโดย
 เนื้อแท้แล้วยังไม่ใช่สัตยาเคราะห์อย่างแท้จริง นั่นคือ การถือแพ่งอาจจะไม่ใช้อาวุธต่อสู้กันแต่
 อาจจะใช้กำลัง และการถือแพ่งอาจทำให้คนอื่นเกิดความลำบากใจ ถ้ามีใครเห็นว่าการต่อสู้ของ
 กานธีเป็นการถือแพ่งทั้งหมด ความถึกแค้นยังผิด กล่าวคือ ถ้าเราชอบรบว่าการต่อสู้ตามกฎหมาย
 เป็นการถือแพ่ง การกระทำของท่านก็คือการถือแพ่ง แต่ถ้ามองอีกด้านหนึ่ง การกระทำของท่าน
 มองไกลเกินกว่าการถือแพ่งเพราะการกระทำของท่านต่างจากการถือแพ่งและการกระทำนั้นนำไป

¹ชาลี ไชยธีระพันธ์, " อหิงสาในความคิดของมหาตมะกานธี " (วิทยานิพนธ์ปริญญา
 มหาบัณฑิต แผนกวิชาปรัชญา มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า 38-39.

สู่การเปลี่ยนแปลงการปกครอง และประเทศอินเดียยังได้รับเอกราชจากอังกฤษ และจุดหมายของสัจจาเกราะหยังไกลเกินกว่าการถือแหงตามที่เราเข้าใจกัน ดังนั้นถ้าจะพิจารณาให้ถี่ การกระทำของท่านยอมไม่ใช้การถือแหง

การถือแหงตามความหมายของคานธยังเห็นว่าเป็นการกระทำที่มีการใช้กำลังอยู่บ้าง อย่างไรก็ตามเราต้องเข้าใจว่า การถือแหงต้องไม่มีจุดหมายไปไกลถึงขนาดเกิดการจลาจล เป็นแต่ต้องการต่อต้านกฎหมายบางฉบับที่พวกเขาเห็นว่าไม่ยุติธรรมมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

จริงอยู่ที่ว่าความไม่รุนแรงเป็นสิ่งที่ดี และทุกคนที่ใฝ่หาสันติภาพต้องการ และผู้วิจารณ์หลายท่านต้องการคุณลักษณะที่ดีนี้เข้ามา เป็นคุณลักษณะและธรรมชาติของการถือแหง แต่ตามข้อเท็จจริงแล้วมีใครจะรับประกันได้ว่า ผู้ที่ต่อต้านกฎหมายไม่ยุติธรรมและผิดศีลธรรมจะไม่ก่อความรุนแรงขึ้น แม้ในการต่อสู้ของคานธบางครั้งยังมีความรุนแรงเกิดขึ้นบ้าง การที่ให้ความไม่รุนแรงเป็นคุณลักษณะหนึ่งของการถือแหงจึงเท่ากับว่าการถือแหงแบบรุนแรงไม่มี แต่ในอดีตที่ผ่านมาเคยปรากฏว่า ความรุนแรงในบางครั้งนั้นเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ ดังนั้น การถือแหงจึงน่าจะมีทั้งการใช้ความรุนแรงและไม่รุนแรง เพราะการกระทำบางอย่างถ้ามีเหตุผลเป็นที่ยอมรับก็ยอมจะชอบธรรมได้ แต่อย่างไรก็ตามต้องเข้าใจว่า การถือแหงจะต้องไม่ใช้ความรุนแรง

2. การถือแหงไม่ใช้การปฏิวัติ (Revolution)

โดยความเข้าใจของคนทั่วไป การปฏิวัติ คือ การล้มล้างรัฐบาล หรือเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศ ซึ่งรัฐบาลหรือระบอบการปกครองนั้นไม่สามารถแก้ไขปัญหาของชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือเป็นเพราะรัฐบาลลกดขี่, ซูดริค ประชาชนจนเกินไป ทำให้ประชาชนสูญเสียสิทธิและเสรีภาพบางอย่าง การปฏิวัติยังรวมถึงการล้มล้างระบอบกฎหมาย ดังนั้น ตามจุดหมาย การถือแหงยังมีข้อแตกต่างจากการปฏิวัติ ไลเซอร์ มีความคิดเห็นต่อเรื่องนี้ว่า

ดังนี้ " จุดมุ่งหมายของการต่อต้าน คือ การปฏิรูปบางส่วนของระบบ ไม่ใช่ต่อต้านระบบ^{ของ}มันเอง " ¹

ส่วนความคิดของ โจเซฟ เจอรัลด์ เบรนแนน (Joseph Gerald Brennan) เห็นว่า

นักปรัชญาที่ลัทธิธรรมในปัจจุบันมีความคิดในเรื่องการต่อต้านอย่างอิสระ และชี้ให้เห็นว่า ไม่ควรนำเอาการกระทำแบบนั้นไปปนกับการปฏิบัติ ผู้ต่อต้านมีความปรารถนาเพียงต้องการต่อต้านความไม่ยุติธรรมของกฎหมาย โดยมุ่งให้พิจารณาความไม่ยุติธรรมของกฎหมายนั้น และต้องการล้มล้างกฎหมาย แต่เขาไม่ต้องการล้มล้างรัฐบาล หรือนำระบบใหม่เข้ามาแทนระบบเก่าในสังคม ²

ถ้าหากจะพิจารณาว่าการปฏิบัติเป็นสิ่งที่ไม่ดี เราอาจถือว่าการปฏิบัติเป็นสิ่งที่น่าสะพึงกลัว มักจะนำความทุกข์ และความวุ่นวาย, ความเศร้าโศกมาสู่ผู้ที่สูญเสีย และการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่ใช้อำนาจหรือความรุนแรงมาสู่ประชาชน หรือบางครั้ง การกระทำนี้จะนำไปสู่การรวมอำนาจหรือพระราชอำนาจโดยชนกลุ่มน้อย แต่ถ้ามองการปฏิบัติในแง่ดีบาง ก็จะเห็นว่าในขณะที่รัฐบาลนำแต่ความทุกข์มาสู่ผู้อยู่ใต้อการปกครอง หรือพยายามลิดรอนสิทธิของประชาชน หรือรัฐได้ละเมิดพันธสัญญาที่ประชาชนมีความเห็นพ้องต้องกัน การปฏิบัติเพื่อล้มล้างรัฐบาลก็เป็นสิ่งที่ชอบธรรม และความคิดนี้ จอห์น ล็อค รวมทั้งคำประกาศอิสรภาพของอเมริกาต่างก็สนับสนุนความคิดนี้

การต่อต้านต้องการแยกออกจากการปฏิบัติ ดังที่นักวิจารณ์ได้แสดงความคิดเห็นไว้แล้ว

ถ้าจะพิจารณาให้ดี พวกเขายึดหลักดังต่อไปนี้

- 1) การต่อต้านต้องไม่ใช่ความรุนแรง แต่การปฏิบัติคือการกระทำที่รุนแรง
- 2) การต่อต้านต้องการแก้ไขระบบหรือกฎหมายเพียงบางส่วนที่พวกเขาเห็นว่าไม่ยุติธรรม แต่การปฏิบัติเป็นการล้มล้างรัฐบาลหรือหลักแห่งกฎหมายทั้งหมด เพราะพวกเขาถือว่าเป็นการแก้ไขส่วนที่ไม่ยุติธรรมของระบบ

¹ Leiser, " Civil Disobedience, " p.357.

² Joseph Gerald Brennan, Ethics And Morals (New York: Harper & Row, 1973), p.326.

3) มีจุดมุ่งหมายต้องการแสดงว่า การถือแหงคือสิ่งชอบธรรม

4) การปฏิวัติส่วนมากจะแก้ความทุกข์ กล่าวคือ เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดสงคราม และสงครามเป็นสิ่งที่นักวิจารณ์ต้องการหลีกเลี่ยง และต้องการการแก้ไขอย่างสันติวิธี การที่พวกเขาพยายามหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดีเหล่านี้ และค้นหาข้อตกลงอย่างสันติวิธี แต่ก็ไม่ได้นิยามความว่า ความรุนแรงต้องไม่มีในโลก ในปัจจุบันประเทศต่างๆที่เขารวมมือกัน เพื่อแก้ไขปัญหาระหว่างชาติก็เป็น ความร่วมมือต้องการลดการใช้ความรุนแรงลง และการห่มความขัดแย้งดังกล่าว ทำให้มองการณ์ต่างๆเกิดขึ้น

การถือแหงแม้จะไม่ใช้การปฏิวัติ เพราะการปฏิวัติคือการใช้ความรุนแรง และผู้วิจารณ์จึงไม่นำลักษณะดังกล่าวเขาไปเป็นลักษณะของการถือแหง แต่อย่างไรก็ตามก็ไม่ได้นิยามความว่า การถือแหงจะนำไปสู่ความรุนแรงไม่ได้ (ขอให้ดูในหัวข้อที่ผ่านมา)

ลองหันมาพิจารณาในสิ่งที่นักวิจารณ์ได้ให้ความคิดเห็นไว้ คือ พวกเขาต้องการประนีประนอมความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน กล่าวคือ พวกเขาพยายามที่จะให้อำนาจประชาชนติดตามกฎหมายอย่างมีกฎหมายใด โดยสร้างศูนย์กลางแห่งอำนาจของประชาชนกับรัฐ ไม่ใช่ความต้องการให้รัฐมีอำนาจเหนือประชาชน และรัฐใช้อำนาจที่โหดร้ายตามอำเภอใจ แต่กลับขอโทษว่า การถือแหงจะนำไปสู่การปฏิวัติได้ในที่สุด ถ้าผู้ถือแหงทำการไม่สำเร็จ พวกเขาจะถูกลงโทษโดยกฎหมายที่พวกเขาเห็นว่าไม่ยุติธรรม ในเมื่อพวกเขากำลังติดตามการกระทำที่ไม่ยุติธรรม แต่กลับยอมรับโทษที่ไม่ยุติธรรมจึงเป็นการชดกันเอง และถ้ามอำนาจของพวกเขาไม่เพียงพอ การต่อต้านเช่นนี้อาจจะนำไปสู่การปฏิวัติได้ แต่อย่างไรก็ตาม โทเชิน เป็นคนหนึ่งซึ่งกล่าวว่า จะเอาการถือแหงไปชนกับการปฏิวัติ และห้ามใจในความคิดเห็นสนับสนุนในเรื่องนี้ว่า

การถือแหงต้องเป็นอย่างจืดจางแน่นอน เพราะผลของการกระทำไม่ต้องการให้มีการตายหรือทำให้เกิดความทุกข์ และการกระทำนั้นๆจะทำให้สูญเสียทรัพย์สิน, ไม่ต้องการโค่นล้มรัฐบาล และไม่ต้องการทำลายความมีระเบียบเรียบร้อย หรือความมั่นคงของชาติ หรือชีวิตในสังคม, เป็นการกระทำที่มีเจตนาจะละเมิดกฎหมาย แต่จะเป็นการโง่มากที่จะเอาการกระทำ

นี้ไปปนกับการปฏิวัติ หรือเห็นว่าผู้ก่อแห่งคือนักปฏิวัติ¹

และท่านยังเห็นต่อไปอีกว่า

การปฏิวัติ คือ การนำความเศร้าโศกเสียใจมาสู่มนุษยชาติ แต่การกระทำนั้นจะเป็นสิ่งที่
ชอบธรรม หรือไม่ชอบธรรมก็ตาม ก็ยังเป็นสิ่งที่น่าสะทึงกลัว² และ

ในที่สุด การก่อแห่งมีเจตนาที่จะกระทำภายในกรอบของอำนาจทางการเมือง ส่วนการปฏิวัติ
ต้องการทำลายกรอบนี้หรือยึดอำนาจนั้น³ และ

การกระทำของพวกเขาคือการอยู่ภายใต้กรอบแห่งอำนาจที่เขาต่อต้านอยู่ การปฏิวัติไม่มี
ในความคิดของพวกเขา และไม่ต้องการเปลี่ยนแปลงระบบการปกครอง แต่ต้องการปรับปรุงสิ่ง
ที่เขาต่อต้าน⁴

นั่นหมายความว่า ผู้ก่อแห่งยังเคารพกฎหมายที่ยุติธรรม และยังเห็นว่าระบบกฎหมายเป็น
สิ่งที่ดีในสังคม และต้องการนำตามกรอบแห่งกฎหมาย กล่าวคือ ถ้ากฎหมายจะเอาผิดกับพวกเขาแล้ว
พวกเขายินดีที่จะรับโทษ เพราะนั่นเป็นการแสดงถึงความซื่อสัตย์ต่อกฎหมาย หรือระบบกฎหมาย และ
การยอมรับโทษนี้ยังหมายถึง การเคารพกฎหมายอย่างสูงสุด หรือการกระทำของพวกเขาเกิดจาก
เจตนาที่จริงใจหรือบริสุทธิ์ ไม่ใช่ทำไปเพื่อประโยชน์ส่วนตน

ทุกความทางเทคนิค การก่อแห่ง คือการต่อต้านหรือล้มล้างกฎหมายที่เขาเห็นว่าไม่
ยุติธรรมหรือผิดศีลธรรม หรือละเมิดสิทธิมนุษยชน และพวกเขาไม่มีเจตนาที่จะล้มล้างระบบการปกครอง
หรือระบบแห่งกฎหมายทั้งหมดเหมือนการปฏิวัติ นักปฏิวัติต้องการรื้อวางกฎหมายทั้งระบบ และสร้างสิ่ง

¹ Cohen, Civil disobedience, p.44.

² Ibid.

³ Ibid., p.45.

⁴ Ibid., p.48.

ที่พวกเขาเห็นว่าดี และเหมาะสม ซึ่งในบางกรณีอาจจะไม่คำนึงถึงประชาชนตามสายตาของพวกเขา
ที่ไม่เห็นด้วย กล่าวโดยสรุป การถือแห่งมีจุดมุ่งหมายที่ไม่ต้องการ เป็นนักปฏิวัติ และจะมีจุดหมายที่คล้าย
คลึงกับการปฏิวัติ คือกระทำเพื่อประชาชนหรือผลประโยชน์สุขของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน
และมีเจตนาจะแก้ไขข้อบกพร่องที่ไม่ยุติธรรมบางอย่างในสังคม แต่ผู้ถือแห่งก็ยังไม่มีความถี่ถ้วน
ไกลจนไปถึงการปฏิวัติ และพวกเขายังต้องการทำในกรอบของกฎหมาย คือ เมื่อพวกเขาต่อต้านกฎหมาย
พวกเขาเห็นว่าผิดและยอมรับโทษตามกฎหมาย แต่อย่างน้อยยังมีใช้หนทางอีกอยู่ 3 ประการ คือ

1. แต่การถือแห่งไม่มีจุดหมายเป็นการปฏิวัติ แต่ในทางปฏิบัติการถือแห่งอาจนำไปสู่การ
ปฏิวัติ กล่าวคือ การกระทำของเจ้านายซึ่งตอนเริ่มต้นจะมีลักษณะของการถือแห่ง คือมีการต่อต้านกฎหมาย
ภายใต้เงื่อนไขอังกฤษปกครองอยู่ ต่อมาการกระทำดังกล่าวนำไปสู่การปลุกระดมเพื่อต่อต้านการปกครอง
ของอังกฤษ ในที่สุดประเพณีอินเดียได้รับอิสรภาพ และประกาศเอกราชโดยมีผู้นำและการปกครองเป็น
ของอินเดียทั้งหมด ในทำนองเดียวกัน ก่อนที่ประเพณีอเมริกาจะประกาศอิสรภาพ เมื่อวันที่ 4
กรกฎาคม ค.ศ. 1776 อเมริกาเป็นอาณานิคมอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษ และชาวอาณานิคม
ได้ลุกขึ้นต่อต้านกฎหมายที่เรียกว่า " พระราชบัญญัติห้าข้อ ค.ศ. 1764 " (พระราชบัญญัตินี้ออก
มาเพื่อจะเก็บภาษีโดยไม่วางระเบียบเกี่ยวกับการค้าไว้อย่างไร และห้ามสิ่งเหล่านี้ออกจากต่างประเทศ)
ต่อมาอังกฤษได้ออกกฎหมายที่เรียกว่า " พระราชบัญญัติเงินตรา " และ " พระราชบัญญัติเสียงด
นหาร ค.ศ. 1765 " นอกจากนี้ยังมี " พระราชบัญญัติแสตมป์ " พระราชบัญญัติทำให้เกิดการต่อต้าน
เป็นหมู่คณะ และเป็น การต่อต้านที่รู้จักกันในประวัติศาสตร์ กล่าวคือ พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้มีการปิด
อาคารหนังสือพิมพ์, แผนป้ายโฆษณา, โรงพิมพ์, โรงยาสูบ, โรงสุรา หรือเอกสารทางกฎหมายอื่นๆ
เงินตราใด (ซึ่งตัวแทนเก็บภาษีชาวอเมริกันเป็นผู้เก็บนี้) ได้นำไปใช้ในการ " ปองกัน คุ้มครอง
และยังให้เกิดความมั่นคง " แก้อาณานิคม แต่ภาษีก็นั้นกระจายไปโดยสม่ำเสมอ โดยที่กฎหมายฉบับนี้
หลังนี้ส่งผลเท่ากับทุกภาคของประเทศ " ในไม่ช้าพอเวลาอันสำคัญที่จะต้องเสียภาษีตามใบขนของ
ทุกใบ ก็รวมกันทำเป็นการต่อต้าน และไตร่รวมหัวก้นกดขี่ของเขาด้วยกัน " 1

1 ประวัติศาสตร์อเมริกาโดยสังเขป, หน้า 29.

และ การค้ากับเมืองแอ็กติกวอนแห่งตรอกคอปเปอร์อน พ.ศ. 1765 บุคคลสำคัญๆ ได้รวบรวมกัน
 เขาเป็นคณะ " ลูกอิสราเอล " และไม่นานนักการแสวงหาความเป็นปึกแผ่นทางการ เมืองกรุง
 ซาธาเป็น การปฏิวัติ ในเมืองบอสตัน ผู้ลงมือที่เด่นชัดเป็นแผนโค่นล้มกัน ขึ้นชบวนไปตามถนน
 สายต่างๆ นับตั้งแต่นั้นสภาเซตส์ไปจนถึงเซาธ์โรโดนา มีการลงนามพระราชบัญญัติ
 แสวงหาเป็นอิสระ และผู้ชนใหม่บังคับให้เจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติลาออกจากตำแหน่ง
 ตลอดจนเอาแสดงให้เด่นจะเป็นที่รังเกียจพาดสายเสียด้วย ¹ ต่อมา
 สภานิติบัญญัติเวอร์จิเนียให้การหนุนของ แดกทริค เซนรี โคลฟานเคิร์ทหนึ่งออกมา ประชุม
 การ เก็บภาษีจากรัฐที่ปราศจากสิทธิเลือกตั้งหมายความว่า เป็นการขอซื้อสิทธิของอาณานิคม
 ต่อมาอีกไม่กี่วัน เจ้าของแมสซาชูเซตส์ ก็เชิญอาณานิคมแห่งปวงในแต่งตั้งผู้แทนไปร่วมประชุม
 ในที่ในนิวฮอรัล เพื่อพิจารณาถึงคำถามของพระราชบัญญัติแสวงหา การประชุมได้จัดที่โฮเซินใน
 เดือนตุลาคม พ.ศ. 1765 นี้เป็นการประชุมระหว่างอาณานิคมครั้งแรกที่เกิดขึ้นโดยริเริ่มของ
 ฝ่ายอเมริกัน บุคคล 27 คนจาก 9 อาณานิคม ที่เขาประชุมกันด้วยโอกาสนี้ระโกมความเกิดขึ้น
 ของอาณานิคมเป็นปฏิปักษ์ต่อการแทรกแซงของรัฐบาลอังกฤษในกิจการของอเมริกัน หลังจากที่
 ที่มีการอภิปรายกันเป็นอันมากแล้ว ที่ประชุมใน ไลบรารีของเคิร์ทหนึ่งระบุว่า " ไม่เคยมีหรือ
 อาจจะมีภาษาที่เรียกเก็บจากอาณานิคมแห่งปวง เป็นภาษาที่ช่วยรัฐธรรมนูให้โดย เว้นแต่
 ภาษาที่เรียกเก็บโดยกระบวนการนิติบัญญัติของแต่ละอาณานิคมเท่านั้น " และประนามว่าพระราช
 บัญญัติแสวงหา " แนวโน้มอันแรงกล้าไปในทางบ่อนทำลายสิทธิ และอิสรภาพของชาวอาณานิคม
 โดยแท้ " ²

ชาวอาณานิคมถือว่า รัฐสภา " ของจักรพรรดิ " ไม่มี และการจัดตั้งอาณานิคมก็เป็นไป
 โดยพระบรมราชานุญาต ส่วนข้อที่ว่าพระราชกรเป็นพระราชกรของอังกฤษเหมือนกันทรงเป็นพระราชกร
 ของแมสซาชูเซตส์นั้นพวกเขาเห็นด้วย แต่พวกเขาจะยืนยันอย่างหนักแน่นด้วยเหมือนกันว่า
 รัฐสภาอังกฤษไม่มีสิทธิจะออกกฎหมายบังคับใช้ในแมสซาชูเซตส์เช่นเดียวกับที่สภานิติบัญญัติ
 แมสซาชูเซตส์ไม่มีสิทธิออกกฎหมายบังคับใช้ในอังกฤษ ³

¹ เรื่องเดียวกัน.
² เรื่องเดียวกัน, หน้า 29-30.
³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 30.

ต่อมารัฐสภาอังกฤษของเออนทอนตาม โดยยกเลิกพระราชบัญญัติสแตมป์ และแก้ไขเปลี่ยน
 แปลงพระราชบัญญัติค่าศุลกากร ต่อมอังกฤษได้ออกกฎหมายที่มุ่งลดภาษีเงินอังกฤษลง โดยเก็บอากรดินถ้าว
 อเมริกานี้ใหม่ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทำให้พวกทอกลาโครวมหัวกันทำความตกลงคลังสินค้าเข้าอู่การระ
 เหมิงการบังคับใช้ระเบียบใหม่ทำให้เกิดเหตุการณ์รุนแรง เมื่อเจ้าพนักงานศุลกากรพยายามที่จะเก็บ
 อากร พวกทอกลาโคมักจะเข้ากลุ่มรวม และจ้วงจาบพยายเข้าเป็นประการต่างๆ กวญเหตุนั้นจึงมีการ
 ส่งทหารสองกรมไปคุ้มครองชาวหลวงศุลกากร ณ ที่นั้น ต่อมาใกล้ส่งกองทหารอังกฤษเข้าไปในเมือง
 บอสตัน หลังจากที่มีการแสดงความไม่พอใจมาเป็นเวลา 18 เดือน ก็เกิดการปะทะกันในระหว่าง
 ประชาชนกับทหารขึ้น เมื่อวันที่ 5 มีนาคม ค.ศ. 1770 เรื่องหมอบริชมิงเพียงเอาก้อนหินขว้างปา
 ทหารเสียแต่อย่างไม่มีเจตนาร้าย โกลาโหมถูกลามกลายเป็นการโจมตีโดยฝูงชน แล้วใครคนหนึ่ง
 หนึ่งก็ออกคำสั่งยิง ผลก็คือ มีชาวบอสตันตายอยู่กลางนิคมสามคน เหตุการณ์ครั้งนี้เป็นของอันงาม
 ในนักปฏิวัติชาวอาณานิคม คำเนิการระงับปลุกความเป็นอิสระอังกฤษได้เต็มที่ โดยการชาน
 ชื่อ " การสังหารหมู่ในบอสตัน " เมื่อเผชิญกับการเป็นปฏิปักษ์ ใน ค.ศ. 1770 รัฐบาลอังกฤษ
 ได้เลือกเอาการลอยเอาเชิงคอน และโดยยกเลิกอากรของ ทาวน์แมนต์เสียทั้งหมด เว้นแต่อากร
 ใบชา แม้เหตุการณ์จะสงบลงบางภายใน 3 ปีต่อมา " พวกรักชาติ " หรือ " พวกหัวรุนแรง "
 ยังทำเนิการต่อสู้เพื่อใบชาใบชาเป็นโทษ แต่อังกฤษไม่ยอม และในคืนวันที่ 16 ธันวาคม
 ค.ศ. 1773 มีคนกลุ่มหนึ่งปลอมตัวเป็นชาวอินเดียขนถ่าย เขาโมยอลงไปในเรืออังกฤษสามลำ
 ที่จอดอยู่ และขนทับใบชาถึงลงน้ำในท่าเรือบอสตัน และรัฐบาลอังกฤษได้ออกกฎหมายต่างๆ เพื่อมี
 บังคับชาวอาณานิคม และ พระราชบัญญัติทั้งหมดในเวลานี้ได้ชื่อว่า " พระราชบัญญัติห้าข้อแห่งท่า "
 และต่อมาภายหลังทำให้ชาวอาณานิคมต้องประกาศสงคราม และได้รับอิสรภาพในที่สุด

ทั้งสองตัวอย่างที่ยกมาแสดงนี้ให้เห็นว่า การต่อต้านกฎหมายต่างๆที่กล่าวมาแล้ว
 นั้น แม้ไม่มีจุดมุ่งหมายเป็นการปฏิวัติ แต่อาจนำไปสู่การปฏิวัติได้ ถ้าเราเข้าใจการต่อสู้เพียงว่า
 การต่อสู้แย่ง คือการต่อต้านกฎหมายที่ไม่ยุติธรรม, ไม่ได้ถวายรุนแรง และไม่ว่าจะนำไปสู่การ
 ปฏิวัติแล้ว การกระทำที่โดยกตัวอย่างมากนี้ไม่ใช่การต่อสู้แย่ง เพราะการกระทำดังกล่าวนำไปสู่
 การใช้ความรุนแรง, และผลที่สุดทำให้เกิดการปฏิวัติ ดังนั้น การต่อสู้แย่งที่ตรงกันข้ามดังกล่าว

จึงเป็นความหวังอันสูงส่ง แต่ในทางปฏิบัติไม่มีใครรับรองได้ว่า การถือแห่งสิทธิสุดอย่างแท้จริง
 จะเป็นไปได้อย่างไร นอกจากตัวอย่างของการถือแห่งสิทธิสุดตรงกันข้ามกันเป็นสิ่งที่หาได้ยาก
 และยังไม่มีการมีสิทธิให้แทนใจโดยแท้จริง แผนงานจะยกย่องวิธีการของกานธีว่า เป็นผู้ที่ไม่ใช่
 ความรุนแรงใดที่สุดแต่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอินเดียในขณะนั้นก็มีลักษณะที่วางว่า ไม่มี ความรุนแรง
 เกิดขึ้น ดังนั้นความรุนแรงเกิดขึ้นก็แสดงว่าไม่ใช่การถือแห่ง และการกระทำของกานธีที่ความ
 รุนแรงเกิดขึ้นบ้าง ฉะนั้นการกระทำของกานธีจึงไม่เป็นการถือแห่ง

2. ถ้าผู้ถือแห่งกานธีจะไม่หมายความว่าพวกเขาไม่ต่อต้านอำนาจอันชอบธรรม
 ของสภานิติบัญญัติในเวลาเดียวกันนั้นหรือ และถ้าทุกคนมีสิทธิถือแห่ง เสถียรภาพของรัฐหรือรัฐบาล
 จะเป็นอย่างไร โดยทางทฤษฎีและปฏิบัติ สภานิติบัญญัติให้อำนาจในการออกกฎหมายจากประชาชน
 และอำนาจก็เป็นอำนาจอันชอบธรรม การออกกฎหมายของสภานิติบัญญัติออกตามอำนาจที่ไม่ว่านี้ ฉะนั้น
 การต่อต้านกฎหมายฉบับใด ฉบับหนึ่งก็คือ การต่อต้านผู้ออกกฎหมายและอำนาจในการออกกฎหมายโดย
 ล่าม หรือ ถ้ากฎหมายไม่ยุติธรรมอย่างแท้จริง อย่างน้อยพวกเขาก็ต่อต้านผู้ออกกฎหมาย กล่าวคือ ผู้
 ต่อต้านกฎหมายต้องการให้ออกกฎหมายเปลี่ยนแปลง, แก้ไข หรือยกเลิกกฎหมายฉบับนั้น ฉะนั้นพวกเขาก็
 เข้ายกเลิกต่อผู้ออกกฎหมาย และผู้ออกกฎหมายได้รับอำนาจอันชอบธรรมจากประชาชน ซึ่งก็
 เข้ายกเลิกต่ออำนาจอันชอบธรรม อีกประการหนึ่ง ถ้าบุคคลหรือประชาชนมีสิทธิที่จะต่อต้านอย่างผิด
 กฎหมายได้ และบุคคลเหล่านั้นทำไปเพื่อผลประโยชน์ของลูกหรือของคนกลางก็เท่านั้น แต่อาจทำไป
 เพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม และถ้ารัฐบาลทำไปตามกฎที่กล่าวมาแล้ว และเกิดขึ้นต่อผลประโยชน์ของส่วน
 รวม รัฐบาลก็ทำผิดกฎหมายที่ใดก็ดูว่ากับประชาชนทั้งหมด ฉะนั้นรัฐบาลนี้ใช้อำนาจไปในทางที่ผิด
 แต่ในทางตรงข้ามรัฐบาลขัดขวางการกระทำของพวกนี้ รัฐบาลเป็นฝ่ายถูก ดังนั้น การที่รัฐบาลจะ
 ให้สิทธิในการต่อต้านกฎหมายอย่างผิดกฎหมาย เป็นสิ่งที่รัฐบาลทำไม่ได้ เพราะจะทำให้อำนาจในการ
 ปลงรองประเทศไม่อยู่ในฐานะที่มั่นคง และทำให้ประชาชนไม่เคารพกติกาที่ตกลงกันไว้ แต่การถือแห่ง
 จะเป็นความหวังดังที่โลกกล่าวมาแล้ว ถ้าต่อต้านอย่างผิดกฎหมาย รัฐบาลอำนาจอันชอบธรรมที่จะเข้า
 ขัดขวางได้ เว้นแต่ว่าการขัดขวางของรัฐจะก่อให้เกิดการจลาจล หรือทำให้เกิดการคุกคามไปสู่การ
 ต่อสู้ระหว่างรัฐบาลกับประชาชนและรัฐอาจจะยอมปรนนิบัติได้ แต่อย่างไรก็ตามก็อยู่ในดุลยพินิจของรัฐ

ส่วนในทางทฤษฎีและปฏิบัติแล้ว การกระทำของพวกเขาเป็นสิ่งที่ผิดในตัวเอง คือ เป็นการต่อต้านแบบมีกฎหมาย

อีกสิ่งหนึ่งที่เราจะต้องทำความเข้าใจ ก็ ถ้าทุกคนในประเทศต่อต้านจะไม่ใช้การถือแพ่ง เพราะทุกคนในประเทศมีสิทธิที่จะทำอย่างนั้นและอำนาจที่โตมาของรัฐบาลเกิดจากความยินยอมของคนทั้งประเทศ การที่คนทั้งประเทศต่อต้านกฎหมาย และรัฐก็ต้องยอมรับว่าอำนาจนี้ชอบธรรม สิทธิดังกล่าวก็อยู่ในเนื้อหาของพันธะของ จอห์น ล็อก (สิทธิปฏิวัติ) ซึ่งมีในหมายถึง สิทธิของการถือแพ่ง หรืออีกประการหนึ่ง การแสดงประชามติของประชาชน ก็ไม่ใช่การถือแพ่ง รัฐบาลที่ปกครองในระบบประชาธิปไตยยอมรับว่า วิธีทางนี้เป็นทางอันชอบธรรม และ ชอบด้วยกฎหมาย ในเมื่อการถือแพ่งคือ การกระทำที่ผิดกฎหมาย การถือแพ่งจึงไม่ใช่การแสดงประชามติ หรือ เรียกอีกอย่างว่า " มติมหาชน " (Public Opinion) ตามความเห็นต้องการให้รัฐเปลี่ยนแปลงอะไรที่ไม่ยุติธรรม ยอมรับได้แต่ถ้าผู้ถือแพ่งต้องการชักชวนให้ประชาชนแสดงมติมหาชน การกระทำของพวกเขาไม่ผิด เพราะพวกเขายังทำในขอบเขตของกฎหมาย และ การกระทำของพวกเขาก็ไม่ใช้การถือแพ่ง เพราะการกระทำของพวกเขาทำในกรอบของกฎหมายในรัฐ

3. ถ้าการถือแพ่งยังเป็นการกระทำที่อยู่ในกรอบของกฎหมาย ในเมื่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นระบอบที่ปกครองโดยผู้แทนที่ได้รับการคัดเลือกจากประชาชนทั้งประเทศ และ การออกกฎหมายต่าง ๆ ต้องทำโดยความมติสภาสามัญชน ซึ่งมีสมาชิกที่เป็นตัวแทนของราษฎร และ การเปลี่ยนแปลง หรือ ยกเลิกกฎหมายใด ๆ ก็มีระเบียบที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน ถ้าผู้ถือแพ่งแสดงตัวว่ายังเคารพ หรือ กระทำภายใต้กรอบของกฎหมาย ทำไมจึงต้องใช้วิธีการที่ผิดกฎหมาย จริงอยู่ว่า ผู้ถือแพ่งทั้งหลายคงอ้างว่าให้กระทำทุกขั้นตอนตามกฎหมาย แต่ก็ไม่รับการปฏิเสธร่างรัฐ แตกมีใจหมายความว่า วิธีการพวกเขาใช้ต้องถูกต้องตามที่เขาคิด อย่างน้อยพวกเขาเองต้องรู้ว่าวิธีการของเขาผิด และ ถ้าพวกเขาเป็นผู้ออกกฎหมายเองแล้ว มีพวกอื่นมาต่อแย้งกับพวกเขา ๆ ก็คงจะไม่ถอยร่น และ คงไม่ต้องการให้พวกอื่นใช้วิธีการที่ผิดกฎหมาย เพื่อรอร่องตองรัฐให้เปลี่ยนแปลงกฎหมายเพราะการแก้ไข หรือ ล้มเลิกกฎหมาย จะเป็นกระบวนการ

ที่ซ้ำ แต่ไม่ได้หมายความว่า วิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมายใช้ไม่ได้ผล หรือกระบวนการนี้ไม่ถูกต้อง
 ทุกคนต่างก็ยอมรับว่า วิธีการทางกฎหมายเป็นสิ่งที่ดี ถ้ากระบวนการนี้ไม่ดีแล้ว เราก็สามารถจะขอ
 แก้ไขได้โดยวิถีทางการเมืองในระบอบนั้น และปรับปรุงแก้ไขให้มันดีขึ้น ดังนั้นจะเห็นว่า ไม่มี
 กฎหมายใด หรือการปกครองใดในระบอบประชาธิปไตย ต้องการให้มีการต่อแพ่งได้เลย เพราะ
 วิธีการอย่างนั้นไม่ใช่ข้อตกลงที่ทุกคนในประเทศยอมรับ และถือเป็นคดีขั้นสุดท้ายของการใช้วิถี
 ทางการแก้ไขกฎหมาย

โดยสรุปในทางทฤษฎีเราสามารถที่จะแยกการต่อแพ่งกับการปฏิบัติได้ แต่ในทางปฏิบัติ
 การต่อต้านแบบต่อแพ่งนั้นมีโอกาสที่จะนำไปสู่การจลาจลและในที่สุดคือการปฏิวัติ และการต่อแพ่ง
 ที่มีผลทำให้เกิดการจลาจล หรือการปฏิวัติ เราก็ไม่สามารถจะถือเป็นการต่อแพ่งได้ เพราะกฎหมาย
 ของการต่อแพ่งไม่ใช่การปฏิวัติ นั่นคือ ถ้าจุดหมายในการต่อแพ่ง ก่อให้เกิดผลคือการปฏิวัติ เรา
 จะไม่เรียกว่า การต่อแพ่ง

3. การต่อแพ่งไม่ใช่อาชญากรรม

ใต้นักวิจารณ์หลายท่านพยายามมองการต่อแพ่งให้แตกต่างจากอาชญากรรม ถ้าว่า
 " อาชญากรรม " โดยความหมายทั่วไปแล้วมีความหมายกว้างมาก และให้มีผู้พยายามให้คำนิยาม
 ไว้ต่างกัน ซึ่งพอสรุปได้ว่า อาชญากรรม " เป็นปรากฏการณ์หนึ่งทางสังคมที่เกิดขึ้น โดยการกระทำ
 ของบุคคล ซึ่งการกระทำนั้นกฎหมายได้บัญญัติเป็นข้อห้าม และถือว่าเป็นความผิด ซึ่งผู้กระทำผิดจะ
 ต้องถูกลงโทษ " ¹ ถ้าเป็นไปตราบนัยว่าการต่อแพ่งก็ควรจะมีผิดหรือเป็นอาชญากรรม เพราะกฎหมาย
 ห้ามการต่อต้านแบบผิดกฎหมาย แต่นักวิจารณ์ได้พยายามแยกให้เห็นว่า การกระทำทั้งสองชนิดนี้แตกต่าง

¹ อรรถ สวรรค์บุบผา, หลักอาชญาวิทยา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช,
 2518), หน้า 19.

ต่างกัน สจวต เอ็ม. บราวน์ (Stuart M. Brown, Jr.)¹ ได้เห็นว่า การต่อต้านคัดค้าน จากอาณาจักร 2 ประการ คือ

1. การต่อต้านเป็นการแสดงต่อหน้าสาธารณชนอย่างเปิดเผย (Publicity) ในขณะที่อาณาจักรมีลักษณะแบบปกปิด การต่อต้านเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายอย่างเปิดเผย และเป็นแบบการต่อต้านของมวลชนที่มีต่อกฎหมาย, พระราชกฤษฎีกา (Decree), คำพิพากษาของคณะลูกขุน (Verdict) หรือการกระทำผิดบางอย่าง การฝ่าฝืนนี้อาจมีการวางแผนหรือไม่วางแผน และมีอาจเป็นการต่อต้าน หรือไม่เป็นการต่อต้านที่จำเป็นแต่ต้องเปิดเผย การประท้วงของประชาชน ต่อระบอบหนึ่ง เพื่อให้ระบบโรงเรียนไม่มีการแบ่งแยกผิว อาจจะไม่มีแผนการทำลายความสงบสุข และการทำลายเช่นนั้นมันอาจทำลายเจตนาดีของพวกเขา แต่กระนั้นก็ตาม ถ้าพวกเขาเกิดความไม่สงบ และฝ่าฝืนกฎหมายอย่างเปิดเผย พวกเขาจึงถือว่าเป็นการต่อต้าน¹

บราวน์ยกตัวอย่างในเรื่องนี้ว่ามีบางทีอาจจะต่อต้านเพื่อบุติในการจอตลอดฉบับใหม่ โดยเตรียมการต่อสู้อย่างเข้มข้น และจอตลอดให้เกินเวลา กล่าวคือ เขาอาจจะปลอญรลจอตลอดไว้โดยปิด ประตูรลไว้อย่างแน่นหนา และมีป้ายไปสเตอร์ติดไว้ตรงประตูกระจกภายใน สิ่งที่สำคัญก็คือ การฝ่าฝืน เช่นนี้เป็นแบบเปิดเผย และเป็นวิถีทางของการต่อต้าน ถ้าใครถ่มโคลนทิ้งขโมยเงินเพื่อทำไปสเตอร์ การขโมยเงินไม่เป็นการต่อต้าน หรือ ถ้ามองคนนั่งจอตลอดเกินเวลาเพื่อไปรวมกันประท้วงอย่างหนึ่ง การจอตลอดเกินเวลาไม่ใช่การต่อต้าน สิ่งที่มีบราวน์ต้องการเน้นในที่นี้คือ การต่อต้านต้องเป็นการกระทำที่เปิดเผย ส่วนอาณาจักรคือการกระทำที่ปกปิด แต่ตามที่บราวน์กล่าวว่า "อาณาจักร" ในความหมายอื่นนั้น อาณาจักร คือ " การกระทำของบุคคลตามกฎหมายบัญญัติเป็นข้อห้าม และ บุคคลต้องได้รับโทษ " เมื่อกฎหมายบัญญัติห้ามจอตลอดเกินเวลา แต่ผู้ต่อต้านไม่เชื่อฟัง จอตลอดเกิน เวลา และมีป้ายประท้วงติดไว้ในรถ การจอตลอดของเขา ต้องเป็นอาณาจักร กล่าวคือ มีความผิด ตามกฎหมายบัญญัติห้ามไว้ถ้าจะพิจารณาในทางนี้แล้ว การกระทำของการต่อต้านในตัวเองก็คือ

¹ Stuart M. Brown, "Civil Disobedience," Journal of Philosophy 58 (October 1961) : 670.

การจอร์ดเกินเวลาและมีป้ายติดประท้วง การกระทำในตัวเองผิด และ กฎหมายลงโทษให้ และ การเอาผิดทางกฎหมาย การกระทำนั้นจะต้องแสดงออกให้ปรากฏ และ การกระทำปรากฏว่าผิดกฎหมาย กฎหมายสามารถเอาโทษได้ แต่เขาต่อต้าน ในรูปแบบอื่นคือ ส่งจดหมายแสดงความ คิดเห็นต่อต้านไปใ้บรรณาธิการหนังสือพิมพ์เพื่อตีพิมพ์ หรือ ส่งจดหมายไปยังสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การต่อต้านของเขาถูกต้องตามระบอบประชาธิปไตย ถ้าหากบราวน์ยกตัวอย่างข้างบนนี้ การฟ้อง โดยตัวมันเองคงผิดกฎหมาย (ในทันทีในแง่ปฏิบัติ หรือตัวการกระทำเอง) แต่พิจารณาที่สุด ประสงค์ของการฟ้อง พวกเขามีเจตนาที่จะต่อต้านหรือเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกกฎหมายนั้น การกระทำของพวกเขายังไม่ผิดกฎหมาย เพราะกฎหมายไม่ได้มองลึกเขาไปถึงเจตนาที่อยู่ภายในของ บุคคลนั้น แต่องค์การกระทำที่แสดงออกมาเท่านั้น ฉะนั้นจะต้องแยกพิจารณาเป็น 2 แง คือ จดหมาย และการกระทำที่แสดงออกมา ฉะนั้นจึงขอให้อ่านเข้าใจสัมพันธ์กัน

2. ถ้าไม่มีการฟ้อง ที่นั่นต้องมีอาชญากรรมรวมอยู่ด้วย และอาชญากรรมอย่างนั้นไม่ใช่การฟ้อง ในตัวมันเอง อาชญากรรมคือการกระทำที่กฎหมายลงโทษให้ เพราะฝ่าฝืนหลักแห่งกฎหมาย (Rule of Law) และความผิดนั้นกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดอยู่แล้ว เช่น การก่อกวนไม่สงบสุข, การลัก ขโมย และการจอร์ดเกินเวลา ไม่มีกฎหมายใดห้ามและลงโทษการฟ้องโดยฉันทัน ถ้ามีการต่อต้าน กฎหมายจรรยา และพวกเขาปฏิเสธสิทธิของถึงเกินเวลาในยามฉุกเฉินการถ้าเป็นจำนวน เกือบ ความผิดของพวกเขาจะเป็นความผิดชนิดใหม่ เราจะ พวกเขาต้องรับโทษฐานจอร์ดเกินเวลา, ก่อความ ไม่สงบสุข และถ้าพวกเขาไม่ทำตามคำสั่งที่ทรงไว้ในเอาออกไปจากที่นั่น พวกเขาต้องได้รับโทษอย่าง นั้นแน่ แต่ความผิดนั้นเราอาจจะยอมรับโดยไมต้องถือว่าเป็นความผิดของการฟ้อง และนอกเหนือจากนี้ แล้ว พวกเขาต้องยอมรับว่าไม่มีความผิด ฉะนั้นการฟ้องไม่มีความผิดอย่างนั้น ในขณะที่ การลักขโมย การเบียดความเท็จ (Perjury) และการจอร์ดเกินเวลาเป็นความผิดในกฎหมาย ¹

¹ Ibid., p.671.

อย่างไรก็ตาม การกระทำที่ผิดขณะเป็นการถือแห่งตามความหมายของบราวน ก็ยังมี
 ข้อสงสัยมาก กล่าวคือ การถือแห่งของบราวนดูเหมือนว่าจะมีลักษณะนายธรรมมาก เมื่อใดที่ผู้
 แห่งกระทำกรอย่างหนึ่งลงไป ความผิดก็เกิดจากการกระทำนั้นไม่ว่าทางที่จะเอาผิดกับผู้ถือแห่งใด
 เลย ตามองในแง่แนวธรรมอย่างนั้น ก็ไม่ว่าทางที่การถือแห่งจะผิดได้เลย แต่ตามข้อเท็จจริงและ
 ในทางปฏิบัติแล้ว ผู้ถือแห่งต้องกระทำกรอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อแสดงตัวเองให้ปรากฏต่อหน้า
 สาธารณชนว่า พวกเขากำลังต่อต้านกฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่ง สมมติว่า ผู้ถือแห่งต้องการต่อต้าน
 กฎหมายจรรยาที่ห้ามการจอร์ตเกินเวลา และพวกเขาตีป้าขประวางไว้ในรถ และจอร์ตถึง
 ใจให้เกินเวลาที่กำหนดไว้ การแสดงเช่นนั้นเป็นการถือแห่ง ที่แสดงออกมาเป็นการกระทำของ
 ผู้ถือแห่ง ถ้าพวกเขายังดำเนินต่อไปโดยไม่ยอมถอนตัวตามคำขอร้องของตำรวจ พวกเขาต้องถูกลง
 โทษอย่างแน่นอน และการลงโทษเช่นนั้นก็คือการลงโทษการกระทำที่แสดงออกมาเป็นการถือแห่ง
 และเขาเห็นว่า มันไม่มีเหตุผลเลยที่ว่า การถือแห่งลักษณะที่กล่าวมานั้นจะไม่ใช่ความผิดของ
 การถือแห่ง เพราะการถือแห่งดังกล่าวแสดงออกมาอย่างผิดกฎหมาย และบอกว่าไม่ใช่ความผิดของ
 การถือแห่ง มันจึงเป็นการขัดกับความรู้สึกของคนทั่วไป มีอยู่ประเด็นเดียวที่ผู้ถือแห่งจะไม่ผิดคือ
 พวกเขาต้องไม่ยอมรับผิดตามกฎหมายที่เขาฝ่าฝืน การที่เขาผิดก็เพราะพวกเขาทำผิดกฎหมายที่
 พวกเขาต่อต้าน หรืออีกประเด็นหนึ่ง พวกเขาอาจจะผิดตามกฎหมายฉบับอื่นที่พวกเขาไม่ต้องการต่อ
 ตาน แต่ไม่ผิดต่อกฎหมายที่พวกเขาต่อต้าน และความผิดของกฎหมายอื่นนั้นก็ไม่เหมือนกับกฎหมายที่
 พวกเขาต่อต้าน เช่น ผู้ถือแห่งต้องการต่อต้านกฎหมาย ก. แต่การกระทำของเขาเป็นแบบโคธอสม
 คือ ทำผิดกฎหมาย ข. การทำผิดกฎหมาย ข. ก็ไม่ใช่ทำผิดกฎหมาย ก. ดังนั้นการถือแห่งถือการ
 ทำผิดกฎหมาย ข. แต่ไม่ผิดกฎหมาย ก. เพื่อให้เข้าใจความหมายอันหนึ่งนี้ ขอสมมติว่า การถือแห่ง
 คือ ก. และการกระทำผิดกฎหมายคือ ข. ตามความผิดของบราวน ก. ไม่ใช่ว่าเป็น ข. กล่าวคือ
 ก. ไม่ใช่ทำผิดอะไร เพราะองค์การต่อต้านหรือกบฏกฎหมาย ส่วน ข. เป็นเรื่องที่ถูกกฎหมายกำหนด
 เวลาไว้ได้เพราะบัญญัติในข้อห้าม ละนั้น ก. จึงเป็นเพียงความผิดที่ไม่แสดงออกมาเป็นพฤติกรรม
 กฎหมายขณะที่เอาผิดไม่ได้ เพราะกฎหมายไม่ได้อนุญาตเป็นข้อห้าม และถ้า ก. จะแสดงออกมาเป็น
 พฤติกรรมต้องไม่แสดงเป็น ข. เพราะถ้า ก. เป็น ข. เมื่อใดจะต้องรับผิดชอบเหมือนกันเหมือนกัน แต่ในทาง

ปกติ ก. จะคงแสดงเป็น ข. (เมื่อการค่อแพงเป็นแบบโดยตรง และการกระทำข่มขู่อยู่ใน
 พหุ 4 ประกอบ) เพราะถ้าไม่แสดงออกมาเป็นเหตุการณ์แล้ว การกระทำก็จะคงเป็นแบบปกปิด
 ซึ่งขัดกับเจตนารมณ์ของบรวาน ถ้า ก. เป็น ข. เมื่อใด นั่นคือ ก. ไม่แสดงตัวอย่างเปิดเผยต่อหน้า
 สาธารณชน และ ก. จะคงรับผิด และมีโทษตามกฎหมายบัญญัติ ถ้าจะให้ ก. ไม่มีความผิด ก. จะคง
 เป็น ก. และเป็น ข. ไม่ใด เมื่อเป็น ข. ไม่ใด ก. จะคงมีลักษณะปกปิด และคงเป็นอาชญากรรม
 (ตามความหมายที่ 1 ที่ผ่านมาแล้ว)

ตามความเข้าใจของบรวาน การค่อแพง คือ การค่อตานแบบมวลชน (Public
 Protest) และเขามิเหตุผลว่า ถ้าการค่อตานแบบนี้ผิดกฎหมายแล้ว
 เงินไซ้ไม่เพียงแต่จะไม่สอดคล้องกับหลักการ และหลักพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตย ยัง
 ไม่สอดคล้องกับกฎหมายที่ไม่เอาโทษกับการกระทำที่ผิดกฎหมายอื่นที่ไม่ใช่การค่อแพง ที่พวก
 เราเข้าใจกันในตอนนี การค่อแพง เป็นเรื่องหนึ่ง และเป็นสิ่งที่มีเหตุผลได้ในระบบกฎหมายที่
 การค่อตานแบบมวลชนถูกยอมรับว่าถูกต้อง ¹

นั่นคือ บรวานยอมรับว่าแม้การค่อแพงจะมีความผิดอย่างอื่น ที่กฎหมายบัญญัติไว้แก่ความผิด
 อย่างนั้นก็ไม่โดยหมายถว้ว่า เป็นความผิดของการค่อแพง แต่เขาเข้าใจให้เต็มแล้วว่า มันเป็นความ
 ผิดของการค่อแพงได้เช่นเดียวกัน ถ้าความเข้าใจของบรวานคิดว่า การค่อแพง คือ การกระทำตาม
 กรอบของกฎหมายกำหนด การกระทำเช่นนั้นจะไม่ใช่การค่อแพง เพราะไม่ไ้ทำผิดกฎหมาย และ
 กฎหมายเปิดโอกาสให้ค่อตานอย่างนั้นได้ตามระบอบการปกครองประชาธิปไตย นั่นคือ การค่อตาน
 ของมวลชนแบบถูกต้องตามกฎหมายไม่ใช่ปัญหาของเรา แต่ปัญหาของเราคือ การค่อตานข่มขู่ที่ผิดกฎหมาย
 และโดยความเข้าใจทั่วไป การค่อแพง คือ การค่อตานที่ผิดกฎหมาย ดังนั้นการกระทำนั้นจึงต้องนำมา
 พิจารณาถึงความชอบธรรมหรือไม่ชอบธรรม ถ้าการค่อแพง คือ การกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมายนั้นก
 หมายถว้ว่า การกระทำนั้นต้องชอบธรรมและถูกต้อง และช้ชยอมรับว่า

¹ Ibid., pp.671-672.

ชาวเราต้องการเห็นเรื่องราว ไม่นับหน้าทีเดียวของกับ " การต่อต้านสังคม " (Social Protest) อย่างนั้นในระบอบประชาธิปไตย กฎหมายว่าด้วยสิทธิ (Bill of Rights) ของเรายอมรับไม่เพียงแต่ในต่อต้านใด แต่ยังสนับสนุนอีกด้วย โดยเหตุผลทางการเมือง หลักการต่างๆในระบอบประชาธิปไตยได้ประกาศว่า การต่อต้านสังคมต้องเป็นที่ยอมรับ ไม่อาจจะโดยทางออก นั่นคือ ไม่เพียงแต่จะยอมรับ ยังคุ้มครองพวกผู้ขัดขวางการต่อต้านนั้น การคุ้มครองนี้เป็นไปโดยองค์การที่หาในกฎหมายมีผลใช้บังคับ¹

และยังเห็นต่อไปอีกว่า การถือแหง คือ การต่อต้านแบบผิดกฎหมาย (Illegal Social Protest) และเขาในระบอบการปกครองจะยอมให้มีการต่อต้าน โดยถือว่าเป็น " ออกซิเจนของสังคมเสรี " ² แลการต่อต้านนั้นคงอยู่ " บนพื้นฐานทางศีลธรรมที่แสดงตัวมันเอง เป็นการไม่เต็มใจที่ถูกต้องตามกฎหมาย และต่อต้านอย่างถูกต้องโดยกฎหมาย (Legal dissent and legal opposition) ³ ดังนั้น ถ้าจะตัดสินกันในชั้นศาลสูงสุดของประเทศแล้ว การต่อต้านชนิดนี้จะต้องผิดกฎหมาย เพราะการถือแหงต่อต้านกฎหมายรัฐและสถาบันนิติบัญญัติ ตลอดจนศาลต่างๆของประเทศสนับสนุนกฎหมายนั้น และยังมีผลใช้บังคับกับทุกคนในประเทศ ดังคำพูดของเขาที่ว่า

การกระทำที่เรียกว่าการถือแหงใด เมื่อพวกเรามีเจตนาที่จะละเมิดกฎหมายที่ได้รับการสนับสนุนโดยสถาบันนิติบัญญัติสูงสุด และคณะลูกขุนของรัฐ... กฎหมายฉบับนั้นไม่ขัดต่อกฎหมายสูงสุดของประเทศ⁴

และเซอร์สัน เอ็ม. โลเซอร์ ได้ให้ทัศนะของฮุกว่า

¹ Hook, " Social Protest And Civil Disobedience, " p.474.

² Ibid., p.480.

³ Ibid.

⁴ Ibid., p.474.

การก่อเหตุ คือ ผู้ที่ไม่สามารถขอร้องต่อศาลสูง และไม่สามารถพิสูจน์ตัวเองได้ในชั้นพิจารณาคดี
อำนาจสูงใด หากเขาขอร้องไล่เพียงศีลธรรม, ธรรมชาตินี้ หรือกฎเกณฑ์เพื่อใช้ตัดสิน
การกระทำของพวกเขาได้เท่านั้น¹

ดังนั้นการมองทางด้านความผิดของยุค การก่อเหตุจะต้องเป็นการกระทำที่ผิด และถือเป็น
อาชญากรรมชนิดหนึ่ง แม้การกระทำนั้นจะไม่เหมือนกับการก่อความไม่สงบ, การจ่อครดเกินเวลา
แต่ลักษณะความผิดเหล่านี้ซึ่งมีอยู่ในการก่อเหตุ และความผิดของการก่อเหตุก็คือ การต่อต้านที่ผิด
กฎหมาย และกฎหมายใดบัญญัติเป็นความผิดไว้แล้วในกฎหมาย ฉะนั้น ถ้าจะกล่าวโดยสรุป การก่อ
เหตุ แม้จะอาจหลีกเลี่ยงหรือศีลธรรมก็ตาม การกระทำของพวกเขาซึ่งผิดกฎหมาย ส่วนรัฐจะ
ผ่อนผัน หรือยกเลิกความผิดหรือไม่ ไม่ได้อธิบายความว่ากฎหมายจะเอาผิดไม่ได้ ตามองในแง่
ของกฎหมาย การก่อเหตุจะต้องมีความผิดตลอดเวลา ส่วนการพิสูจน์ตัวเองเป็นอีกเรื่องหนึ่งเท่านั้น

4. การก่อเหตุไม่ใช่การประท้วงต่อส่วนรวมทุกเรื่อง (Every Public

Demonstration)

โจเซฟ ไคซีโลห์เห็นว่า การกระทำที่แสดงออกต่อหน้าสาธารณชน มีใช้ทุกเรื่องเป็นการ
ก่อเหตุทั้งหมด การกระทำที่ไม่ใช่ใดแต่ การปล้นธนาคาร, การทำร้ายเพื่อนบ้านด้วยความโกรธ
หรือการขับรถโดยประมาท การกระทำที่ยกมามีเจตนาที่จะละเมิด หรือชักชวนก่อกฎหมายโดยตรง
แต่ไม่มีเจตนาที่จะละเมิดกฎหมายที่พวกเขากำลังละเมิด แต่การก่อเหตุยังมีความผิดและเป็นอาชญากรรม
ประเภทหนึ่ง และเป็นการกระทำที่อยู่นอกกฎหมาย โจเซฟถือว่า การก่อเหตุ คือ

การกระทำที่จำเป็น ใดแต่ การฝ่าฝืนกฎหมาย, การเดินขบวนทั้งหมด, การชุมนุมถือป้าย
ประท้วง, การนัดหยุดงานประท้วง (Picket Lines) ส่วนการแสดงความคิดเห็น
ทางการเมืองที่ยกมามีในกรอบของกฎหมายไม่ใช่การก่อเหตุ... การต่อต้านเช่นนั้นไม่ใช่การ
ไม่เชื่อฟัง และไม่ใช้เรื่องที่เราต้องการพูดถึง²

¹ Leiser, " Civil Disobedience, " p.354.

² Cohen, Civil Disobedience, p.41.

จากตัวอย่างข้างบนนี้ จะเห็นว่า การกระทำที่อยู่ในกรอบของกฎหมายไม่ใช่การถือเพ่ง
 นั่นคือ การกระทำดังกล่าวถ้าเป็นการถือเพ่งจะต้องทำนอกกรอบของกฎหมาย เพราะถ้าทำใน
 กรอบของกฎหมายก็จะขัดต่อคำว่า " การไม่เชื่อฟัง " หรือ " การขัดขืน " หรือ " ผิดกฎหมาย "
 กล่าวโดยสรุป การถือเพ่ง คือ การกระทำที่แสดงต่อหน้าสาธารณชนแบบผิดกฎหมาย นั่นคือ พวก
 เขาได้ใช้วิธีการที่กฎหมายกำหนดจนหมดแล้ว แต่ได้รับการปฏิเสธ พวกเขาจึงต้องใช้วิธีการถือ
 เพ่งเพื่อลบล้างกฎหมาย หรือเปลี่ยนแปลงกฎหมาย และการกระทำนี้ต้องทำนอกกติกาหรือหลัก
 ประชาธิปไตยที่ตกลงกันไว้แล้ว

5. การถือเพ่งไม่ใช่ Conscientious Objection

Conscientious Objection เป็นศัพท์ทางการเมือง หมายถึง
 การไม่ทำตามกฎหมายโดยอ้างมโนธรรม และกฎหมายระบุว่า ผู้ที่อ้างมโนธรรมเช่นนี้ได้รับการยก
 เว้นไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายใด

ดังนั้น การไม่ทำตามกฎหมายโดยอ้างมโนธรรมมีอยู่ 2 แบบ คือ ชนิดแรก กฎหมาย
 ยอมรับให้เป็นข้อยกเว้นว่าไม่ผิดกฎหมาย ชนิดนี้ได้แก่ Conscientious Objection
 อีกชนิดหนึ่งกฎหมายไม่ยอมรับว่าเป็นข้อยกเว้น ชนิดหลังนี้เราเรียกว่า การถือเพ่งต่อรัฐ และ
 โดเฮนเห็นว่า

ผู้ต่อต้านแบบ Conscientious Objection คือ ผู้ทำตามกฎหมาย... พวกเขาไม่มี
 ความคิดที่จะเป็นผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย การกระทำของเขาจึงไม่ใช่การถือเพ่ง¹ และ
 โดยความหมายทั่วไป การต่อต้านชนิดนี้ อาจเป็นการต่อต้านแบบหนึ่ง แต่ไม่เคยเป็นผู้
 ไม่เชื่อฟัง²

¹ Cohen, Civil Disobedience, p.42.

² Ibid.

ดังนั้น การต่อต้านที่เรียกว่า **Conscientious Objection** จึงเป็นการกระทำ
ที่ไม่ได้รับการชกเว้นจากกฎหมาย และพวกเขาทำตามกรอบของกฎหมาย และไม่ปราศจากที่จะทำนอก
กรอบของกฎหมาย ฉะนั้นการกระทำเช่นนี้จึงไม่ใช่การ คื่อแพ่ง

ก. การ คื่อแพ่งในลักษณะอื่น

การ คื่อแพ่งนอกจากจะมุ่งในแง่ปฏิฐานและปฏิเสธแล้ว ยังมีนักวิจารณ์ที่เห็นว่าความคิด
เห็นต่างจากนี้ออกไป นั่นคือ

1. การ คื่อแพ่งกับความเชื่อของผู้ออกตน

เบอร์ตัน เอ็ม. ไลเซอร์ ได้วิเคราะห์ให้เห็นว่า นักวิจารณ์ทุกท่านที่เห็นความคิดเห็นใน
เรื่องการ คื่อแพ่งต่างเห็นพ้องตรงกันว่า การ คื่อแพ่งต้องเป็นการละเมิดหรือฝ่าฝืนกฎหมาย แต่การ
ฝ่าฝืนกฎหมายของพวกเขาไม่อยู่หลายเงื่อนไขและต่างกัน ดังนั้น ไลเซอร์ ได้สรุปไว้ 3 ชนิด ดังนี้¹

1) การ คื่อแพ่ง คือ พฤติกรรมที่ละเมิดกฎหมายอาญา โดยผู้ออกตนเชื่อว่า กฎหมายนั้น
ไม่ยุติธรรมหรือผิดศีลธรรม เพราะว่ากฎหมายดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อในระบบแห่งกฎหมาย

2) การ คื่อแพ่ง คือ พฤติกรรมที่ละเมิดกฎหมายอาญา ที่ผู้ออกตนเชื่อว่า กฎหมายนั้นไม่
ส่งผลกระทบต่อ

3) การ คื่อแพ่ง คือ พฤติกรรมที่ละเมิดกฎหมายอาญา ซึ่งต่อมาภายหลังกฎหมายนั้นถูกศาล
ประกาศว่าเป็นกฎหมายไม่ส่งผลกระทบต่อ

ลองพิจารณาเงื่อนไขทั้ง 3 ประการที่กล่าวมานั้นจะเห็นว่า กรณีแรกผู้ คื่อแพ่งจะอ้างหลัก
ความส่งผลกระทบต่อไม่โดยหลักที่อาจจะนำมาอ้างได้ คือ หลักศีลธรรม, กฎแห่งธรรมชาติ, หรือ
กฎแห่งพระเจ้า เป็นต้น การอ้างหลักแห่งกฎหมายย่อมแสดงว่า หลักแห่งกฎหมายต้องมีอยู่ 2 หลัก
คือ หลักของผู้ออกตน กับ หลักของกฎหมายที่กฎหมายฉบับนั้นสอดคล้องอยู่ และถ้าขอรองต่อศาลสูง

¹ Leiser, " Civil Disobedience," p.35I.

ว่าการกระทำของพวกเขาชอบธรรมหรือไม่ได้ เพราะการถือแพ่งซึ่งต่อหลักแห่งกฎหมายที่ศาล
 ถือถืออยู่ในขณะนั้น และการถือแพ่งซึ่งคนหนึ่งถือถือว่าเป็นการถือแพ่งอย่างแท้จริง และเป็นกรกระทำ
 ที่มีกฎหมาย ส่วนในกรณี 2 ถ้าผู้ต่อต้านแสดงให้เห็นไม่ได้อีกว่า กฎหมายที่พวกเขากำตั้งต่อต้านนั้น
 ไม่เป็นจริงตามที่พวกเขากล่าวหา การกระทำของพวกเขายอมเขาชายอาชญากรรมชนิดหนึ่ง หรือ
 ในอีกแห่งหนึ่ง พวกเขาจะตอรองการตัดสินจากศาลก่อนหรือว่ากฎหมายที่พวกเขาต่อต้านไม่สมเหตุ
 สมผล จึงจะเรียกว่า การถือแพ่ง และในกรณี 3 ถ้าศาลไม่ตัดสินว่า กฎหมายที่พวกเขาฝ่าฝืน
 เป็นสิ่งที่ไม่สมเหตุสมผล การถือแพ่งในกรณีจะมีไม่ได้ เพราะการถือแพ่งแบบนี้ตอรองศาลตัดสิน
 และถ้าจะมองอีกแห่งหนึ่ง คือ ถ้ากฎหมายถูกยกเลิก การกระทำของ เขาจะไม่มีความผิด เพราะ
 ไม่มีการละเมิดกฎหมายใดๆเลย และการที่บอกว่า การถือแพ่งถือการกระทำที่ละเมิดหรือผิดกฎหมาย
 ก็จะไม่ผิดกฎหมายอีกต่อไป และการกระทำที่ไม่ผิดกฎหมายยอมไม่ใช้การถือแพ่ง ฉะนั้นการถือแพ่งที่
 ถูกต้องตามกฎหมายจะมีไม่ได้ เพราะจะทำให้ขัดกับลักษณะสำคัญและจำเป็นที่สุดของการถือแพ่ง

2. การถือแพ่งกับการลงโทษ

การลงโทษหรือการถือแพ่งต้องยอมรับโทษ เป็นลักษณะหนึ่งซึ่งมีบางท่านเห็นว่า ผู้ถือแพ่ง
 จะต้องรับโทษที่พวกเขาฝ่าฝืนกฎหมาย ดังนั้น ผู้ถือแพ่งการจะรับโทษหรือไม่รับโทษจึงจะเรียกว่า
 ผู้ถือแพ่ง ไลเซอร์ไคแสดงความคิดในเรื่องนี้ว่า 4 ประการ คือ

- 1) ทัศนะของโสกราตีส " ผู้ถือแพ่งต้องยอมรับโทษที่ศาลลงโทษเขา " ¹
- 2) ทัศนะของมาร์ติน ลูเธอร์ คิงส์ " ผู้ถือแพ่งอาจยอมต่อศาลที่สูงกว่า เพื่อไม่ให้
 ลงโทษแก่พวกเขาที่ละเมิดกฎหมายที่พวกเขาละเมิด " ²
- 3) ทัศนะของฮันนีย์ ฮุก " ผู้ถือแพ่งคือผู้ที่ไม่สามารถต่อศาลสูงได้ และไม่สามารถ
 พิสูจน์ตัวเองได้ในชั้นสุดท้ายต่ออำนาจที่สูงได้ พวกเขาจะขอรองโทษเพียงต่อศีลธรรม, ธรรมชาติ หรือ
 กฎเทวสิทธิ์ เพื่อใช้ตัดสินการกระทำของพวกเขาได้เท่านั้น " ³

¹ Ibid., p. 353.
² Ibid.
³ Ibid., p. 354.

4) ทัศนะของดาเนียล เบอริแกน (Daniel Berrigan) " ผู้ก่อแห่งอาจจะ
 หลบหนีการลงโทษ ตรงหัว การรับโทษจากการละเมิดกฎหมายที่ไม่ยุติธรรม ขอมไม่ยุติธรรมในคำ
 เอง " ¹

เมื่อพิจารณาจากทัศนะที่ 4 นี้พบว่า กรณีแรก ผู้ต่อต้านกฎหมายเมื่อศาลพิจารณาคดีแล้ว
 เห็นว่าหากเขามีความผิด หากเขาต้องขอมรับโทษ ดังนั้นการถือแห่งจึงถือว่าไม่ถูกต้อง และทัศนะ
 นี้ยังถือว่า เมื่อหากเราเข้ามาอยู่ในสังคมหนึ่ง พวกเราต้องขอมรับที่จะเชื่อฟังกฎหมายของสังคมนั้น
 แม้กฎหมายที่บัญญัติออกมาจะถูกตองหรือไม่ก็ตาม เมื่อศาลพิจารณาว่าผู้ต่อต้านกระทำผิด หากเขาจะ
 ตองเชื่อฟังอย่างไรไม่ขอแก้ไขใดๆ ส่วนกรณี 2 ผู้ก่อแห่งตองพิสูจน์ตัวเองว่า หากเขาไม่มีความผิด และ
 การละเมิดกฎหมายที่ไม่สมควรที่สุดผลจะตองไม่มีความผิด และกฎหมายที่หากเขาต่อต้านนั้นเป็นกฎหมาย
 ที่ขัดตองกฎหมายรัฐธรรมนูญและขัดตองหลักแห่งกฎหมายทั่วไป อย่างไรก็ตาม การอ้างแบบกึ่งๆ นี้ผู้
 แสดงความคัดค้านว่า เขาเขียนเรื่องนี้หลังจากที่ศาลสูงสุดในประเทศสนับสนุนการกระทำของเขา
 ลองพิจารณาในถกวนจะพบว่า การกระทำของเขาที่เสนอให้ผู้ก่อแห่งขอมรับโทษนั้นไม่ใช่การรับโทษ
 อย่างแท้จริง แต่เป็นการขอมรับเพื่อพิสูจน์ตัวเองว่า การกระทำของพวกเขาก็ไม่มีความผิด และไม่ควรร
 ับโทษ แต่ในกรณี 2 จะนำมาใช้กับกรณี 3 และ 4 ไม่ได้ เพราะในกรณี 3 การที่จะพิสูจน์ตอ
 ศาลว่าหากเขาไม่ผิดนั้นทำได้โดยเด็ดขาด กฎหมายที่หากเขาต่อต้านนั้นเป็นกฎหมายที่รัฐและศาล
 ถือว่าเป็นกฎหมายที่ไม่ขัดตองหลักแห่งกฎหมาย และสมควรผลในระบบแห่งกฎหมาย ถ้าศาลตัดสินว่า
 กฎหมายที่ผู้ต่อต้านไม่สมควรผลแล้ว ก็จะเป็นการขัดตองหลักการ หรือขัดตองกฎหมายสูงสุดของ
 ประเทศ และเท่ากับว่าเป็นการแย้งตัวเอง และรัฐถือว่ากฎหมายนั้นสอดคล้องกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ
 ฉะนั้น การที่ผู้ก่อแห่งจะขอร้องต่อศาลให้กลับคำพิพากษา จึงเป็นการขอร้องให้ศาลทำสิ่งที่ขัดแย้งใน
 ตัวเอง ดังนั้น การถือแห่งในกรณี 3 นี้จึงไม่สามารถชอบธรรมในระบบแห่งกฎหมายได้ ส่วนใน

¹ Ibid.

กรณีสัญญา ไม่ยอมรับว่า การกระทำของตนเองผิด และไม่ยอมรับว่าผิดของศาล เพราะถือว่า การกระทำของพวกเขาถูกต้อง การยอมรับผิดแสดงว่าการกระทำของพวกเขาผิด ในเมื่อกฎหมาย ไม่ชดเชย การยอมรับโทษคือการยอมรับโทษจากสิ่งที่ไม่ชดเชย การยอมอาชงนี้ถือว่าเป็นสิ่งเลวร้ายกว่าเดิม ฉะนั้นพวกหลังนี้จะไม่ยอมรับโทษ และพยายามหลีกเลี่ยงการลงโทษในเวลาเดียวกัน

ดังนั้นจะเห็นว่า การล่อแพ่ง คือ การยอมรับโทษหรือไม่รับโทษนั้นยังมีปัญหา ถ้าเอากรณี ที่ 1 เป็นการล่อแพ่ง ก็ต้องยอมรับว่า การเชื่อฟังกฎหมายเป็นสิ่งดี การต่อต้านกฎหมายจะกระทำไม่ได้ ถ้าลงมือทำจะตองเตรียมตัวรับผิด และถือว่าการล่อแพ่งเป็นสิ่งที่ไม่ชอบธรรม และถ้ายอมรับ การล่อแพ่งในกรณี 2 พวกเขาต้องไม่มีความผิดและไม่ได้รับการลงโทษ แต่ว่าจะมีคนบางคนเห็นว่าการกระทำแบบนี้ผิดก็ตาม ถ้าพวกเขายอมรับผิดยอมแสดงว่า การกระทำของพวกเขาผิด เมื่อการกระทำของพวกเขาไม่ผิด และอุทธรณ์ต่อศาลเพื่อไม่ตองรับโทษ ก็คือการบอกว่า พวกเขาทำผิดโดย ชอรองต่อศาลว่าเอาผิดกับพวกเขา แต่ตามกฎหมาย ถ้ามีการทำผิดกฎหมายเกิดขึ้นจะตองถูกลงโทษ ดังนั้นการทำผิดกฎหมายแล้วอ้างว่าไม่ตองรับโทษจึงไม่มีความหมายอะไร และถ้าเราถือว่าการกระทำของเขาไม่ผิด เขาก็ควรไม่ตองรับผิด และการยื่นอุทธรณ์ต่อศาลในความหมายที่เราเข้าใจกัน ก็ตองการพิสูจน์ว่าการกระทำของเขาไม่ผิด และไม่ตองรับโทษ แต่ถ้าเขายอมรับโทษยอมแสดงว่าการกระทำของเขาผิด ฉะนั้น ผู้ล่อแพ่งในกรณี 2 จะตองไม่ยอมรับว่าตัวเองผิด ซึ่งในกรณีเกิดขึ้นที่กรณี 1

ส่วนกรณี 3 ตองยอมรับว่าการกระทำของเขาผิดกฎหมาย และการยื่นอุทธรณ์จะกระทำไม่ได้ เพราะศาลจะตองถือว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายเสมอ ดังนั้นถ้ายอมรับกรณี 3 จะตองคัดกรณี 2 ออกไป ส่วนกรณี 4 การล่อแพ่งคือไม่ยอมรับโทษใดๆ เพราะถือว่าการกระทำของพวกเขาถูกต้องเสมอ กล่าวโดยสรุป การล่อแพ่งในกรณี 1 และ 3 ตองยอมรับผิด ส่วนกรณี 2 และ 4 ไม่ตองยอมรับผิด ปัญหาจึงอยู่ที่ว่า การล่อแพ่งควรจัดเข้ากรณีใดแน่นอน

บทสรุป

นักวิจารณ์เรื่องการค้าแห่งทางพหุขามหาข้อสรุปว่า การค้าแห่งคืออะไร และความหมาย
 ใดอย่างใด และคงการชี้ลักษณะที่ชัดเจนของการกระทำว่ามีลักษณะอย่างไรใดใดบ้าง ความพยายาม
 เช่นนั้นหาได้สรุปลงอย่างชัดเจนตามที่หากเขาต้องการไม่ กล่าวคือ ถ้าจะในลักษณะของการค้าแห่ง
 คือการกระทำที่ไม่ใช้ความรุนแรง แต่ยังมีกระทำแบบรุนแรงที่บางกรณีถือว่าเป็นการค้าแห่ง และ
 การขีดเส้นแบ่งระหว่างการค้าจลาจลกับการค้าแห่งยังไม่ชัดเจนเท่าไร ชะวากไหนเป็นการค้าแห่ง และ
 ถ้าจะจัดการกระทำของลานั้นว่าเป็นการค้าแห่ง ทานยังเห็นว่ากระทำของท่านเหนือกว่าการค้าแห่ง
 อีกประการหนึ่ง ถ้าจะจัดการค้าแห่งคือการกระทำแบบเปิดเผย หรือเกิดจากมโนธรรมของส่วนรวม
 แลการกระทำแบบปกปิดบางอย่างซึ่งอาจเรียกว่าการค้าแห่ง หรือการกระทำที่ต้องเกิดจากหลักการ
 อื่น เช่นมโนธรรมส่วนบุคคล, มโนธรรมส่วนรวม, กฎธรรม และอื่นๆ แลการกระทำดังกล่าวไม่
 ใช้ว่าจะเกิดจากหลักศีลธรรมอย่างนั้นเพียงหลักเดียว กล่าวคือ การกระทำนั้นอาจเกิดจากแรงจูง
 ใจเบื้องต้นที่ไม่ใช่หลักศีลธรรมโดยเฉพาะ เช่น เกิดจากอุบายทางการเมืองที่เป็นหลักแห่งความ
 ยุติธรรม (หลักเสรีภาพ, ความเสมอภาค, ผลประโยชน์ของประชาชน, หลักสิทธิมนุษยชน
 เป็นต้น) ดังนั้นถ้าจะให้การค้าแห่งตามอย่างหัตถ์ของ ฮอดลว่า การค้าแห่งต้องมีลักษณะ 2 ประการ
 คือ การกระทำแบบพิภพพหุขาม กับ การอ้างหลักศีลธรรม ความหมายนี้ซึ่งแคบเกินไป เพราะจะคัด
 การกระทำที่ไม่อาศัยหลักศีลธรรมออกไปหมด และถ้าการค้าแห่ง คือ การต่อต้านกฎระเบียบของ
 อยางไรๆ ก็จะลึกลับหมายอื่นๆ และคัดค้านการต่อต้านนโยบายและอื่นๆออกไปอีก ทั้งหมดนี้กล่าวมานี้
 เป็นความพยายามของนักวิจารณ์ แลการจะสำเร็จลงได้เพียงไร เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งยังหาข้อยุติ
 นอนไม่ได้ ดังนั้นการตัดสินเรื่องที่ไม่ชัดเจนจึงเปรียบเสมือนซึ่งเห็นสิ่งหนึ่งที่มี แล้วรีบตัดสินว่าเป็น
 สิ่งนั้นสิ่งนี้ การตัดสินเช่นนั้นย่อมก่อให้เกิดข้อบกพร่องได้ทุกขณะ ฉะนั้นนักวิจารณ์เห็นว่า การค้าแห่ง
 การมีลักษณะหนึ่งเฉพาะลงไป ย่อมมีข้อบกพร่องได้เช่นกัน และการตัดสินความชอบธรรมก็ยังไม่แน่ว่า
 จะชอบธรรมอย่างไรหากเขาคิดไวหรือไม่ ส่วนเฉพาะการตัดสินก็ยังมีหลายเกณฑ์ เน้นที่แสดงว่าการ

คือแห่งต้องมีอยู่หลายลักษณะ ซึ่งเรื่องนี้จะขอนำไปพูดในบทที่ 5 ต่อไป แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าความคิดของข้าพเจ้าไม่ผิด เกิด ๆ ก็หาไม่สามารถตัดสินการกระทำนี้ได้ทุกกรณี และ บางที เหตุอย่างเดียวกันอาจจะใช้ไม่ได้กับการกระทำที่คล้ายคลึงกัน หรือ อ่างซึกเคียว กันได้

บทนิยามการคือแห่ง

การคือแห่งจะหาข้อ นิยาม หรือลักษณะที่แท้จริงไม่ได้ ดังนั้นเพื่อใช้เป็นหลักยึด ในการวิเคราะห์ และ วิจัยต่อไป จึงขอให้นิยามความหมายของการคือแห่ง ไว้ดังนี้ การคือแห่ง คือ การกระทำอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นในสังคมประชาธิปไตย และต้องมี ลักษณะดังต่อไปนี้

1. คอตันแบบผิดกฎหมาย กล่าวคือ เป็นการต่อต้านกฎหมายของรัฐบางฉบับ และการต่อต้านนั้นจะต้องเป็นขั้นสุดท้ายหลังจากใช้วิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมายจนหมดแล้วและได้ รับการปฏิเสธจากรัฐและการกระทำนี้อาจจะเป็นการต่อต้านแบบโดยตรงหรือโดยอ้อมก็ได้
2. ต้องไม่ใช่การต่อต้านแบบ Conscientious Objection
3. มีจุดมุ่งหมายต่อการล้มล้างกฎหมายบางฉบับไม่ใช่ทั้งหมด ดังนั้นการกระทำที่ นำไปสู่การจลาจลหรือการปฏิวัติไม่เรียกว่า การคือแห่ง
4. เป็นการกระทำที่มีเจตนาเอื้อส่วนรวม ไม่ใช่เพื่อส่วนตน และเป็นการกระทำของ คนเพียงบางกลุ่มไม่ใช่คนทั้งประเทศ
5. ต้องเป็นแบบเปิดเผยต่อหน้าสาธารณชน
6. ไม่ใช่วิธีการรุนแรงโดยเด็ดขาด กล่าวคือ ไม่ทำลายทรัพย์สินของบุคคลหรือของ รัฐและไม่ทำร้ายร่างกายบุคคลจนได้รับความบาดเจ็บหรือถึงตาย แม้จะมีลักษณะทั้ง 5 ประการ แต่ถ้ามักการทำร้ายร่างกายบุคคลและทำลายทรัพย์สินแม้เพียงเล็กน้อยจะไม่ถือเป็นการคือแห่ง ฉะนั้น ถ้าการกระทำใดเข้าหลัก 6 ประการที่กล่าวมาแล้ว และอาจเหตุผลสนับสนุน โดยหลักการใดๆก็ตามจะถือว่าเป็นการคือแห่ง